

Адыгэ макь

№ 76 (20340)

2013-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛЬФЭГЪУМ и 27-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЛЫШЪХЪЭМ ИОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЪР

Адыгеим имызакъоу, Урысыем, Ізкыбым ащызэлъашлэрэ тхаклоу Къуекъо Налбый кызыхъугъэр мыгъэ илъэс 75-рэ мэхъу. АР-м и Лышъхъэ унашъоу ышыгъэм диштэу 2013-рэ илъэсыр Н.Къуекъом и Илъэсэу Адыгэ Республикэм щэгъэнэфагъ. Мыщ фэгъэхъыгъэу АР-м и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Налбый ишъхъэгъусэу Жаннэрэ ипшъашъэу Беллэрэ тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Лъэпкъыр зэрыгушхорэ тхаклу

— Адыгэ ыкIи урысые лите-
ратурэм лъэуж дахъ къахъыгъэ-
нэгъэ Къуекъо Налбый шъхъэ-
кIэфэныгъэшхо фэтэшIы. Мыщ
фэдэ цыф шIагъоу, гушпысэ куу
зиIэу тилъэпкъ кыыхэкIыгъэр
макIэ. ТхэкIо цIэрыIом исэмэр-
къэухэм, игушыIэ дахэхэм,
ицIыфы гъэ непэ тащэкIэ, —
кыIуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Н. Къуекъом и Илъэсэу мы-
гъэ хагъэунафыкIырэр дахэу зэ-
ррэрэкIокIырэр кыIуагъ ишъхъэ-
гъусэу Жаннэ. Гурыт еджапIэ-
хэм, гъэсэныгъэм иучреждени-
ехэм Иофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр
ащызэхашхъ, ахэм цыфыбэ ахъ-
лажбэ. АР-м и Лышъхъэу ащ-

кIэ ІэпыIэгъу къафэхъурэм зэрэ-
фэрэзэхэри кыыхигъэшхыгъ.

КъэIогъэн фае Налбый кы-
зыхъугъэ мафэу къэблагъэрэм
ипэгъокIэу «ИхъшыпыкIыгъэ
тхыгъэхэр» зыфиIорэ тхылы 6,
4-р — урысыбзэкIэ, 2-р —
адыгабзэкIэ кызырэдэкIыгъэр.
Охътабэ тырамыгъашIэу джыри
тхылы 2 кыыхаутын гухэлъ шыI.
КыдэкIыгъэ тхылы 6-р респуб-
ликэм и Лышъхъэ зэIукIэгъум
шIухъафтынэу шыритыгъ.

Джащ фэдэу Къуекъо Жаннэ
кызырIуагъэмкIэ, урысыбзэкIэ
кыдэкIыгъэ тхылы 4-м ялэ-
тегъэуцо Москва шызэхашхъу
рахъухъ. Ащ икIэщакIор Мос-
ква итхаклохэм я Союз ары.

Лъэпкъыр зэрыгушхорэ тха-
клом ишIэжъ гъэлэпIэгъэным
фэшI мыщ фэдэ лъэбэкъум мэ-

хъанэшхо зэриIэр ыкIи а гухэ-
лым зэрэдыригъашхорэ Тхьа-
клушынэ Аслъан кыIуагъ. Ама-
лэу шылэмкIэ Н. Къуекъом иуна-
гъо тапэкIи ІэпыIэгъу зэрэфэ-
хъуштыр, тхаклор ыгу дахэкIэ
зэрилыштыр республикэм и
Лышъхъэ кыыхигъэшхыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Непэ — урысые парламентаризмэм и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ
лытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Ныбджэгъу лъапIэхэр!

Урысые парламентаризмэм и Мафэ фэшI тышъуфэгъушIо!
Урысыем ипарламентаризмэ итарихъ чыжсэу кыицежсэ. Уры-
сые империем и Къэралыгъо Думэ — тыхэгъэгъу иапэрэ демо-
кратическэ институт 1906-рэ илъэсым мэлъыльфэгъум и 27-м
Іоф ышIэу зыригъэгъэгъагъэм ар кыицежсэ. Мы хуэгъэ-иIагъэр
общественнэ шIуагъэхэм яджырэ системэ, шъхъафитыныгъэр,
демократиер Урысыем цыуцунхэмкIэ лъапсэу, цыфхэм яполити-
ческэ культурэ зыкыгъэІэтыгъэнымкIэ къэгъэзапIэу хуэгъэ.

Непэ тыхэгъэгъу и Парламент — Урысые Федерацием и Феде-
ралнэ ЗэIукIэ правовой къэралыгъом игъэпсынкIэ ыкIи граждан
обществэм хъхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ Іофышхо егъэцакIэ.
ФедерациемкIэ Советымрэ Къэралыгъо Думэмрэ цыфхэм яфи-
тыныгъэхэмрэ яфедэхэмрэ яшъыпкъэу къагъэгъунэххэ, зако-
ным ашIэрэ мэхъанэ зэриIэр, обществэм ынашъхъэ хэти пшъэ-
дэкIыжсэ цыхъын зэрэфаер, социальнэ зэфагъэр кыдалдытэ.
Мы лъэныкъомкIэ Урысые Федерацием ишъолъырхэм япарла-
ментхэм Іофышхо ашIэ.

Тыхэгъэгъу ипарламентаризмэ тапэкIи хъхъоныгъэ зэришIы-
цтым, демократием зегъэгъушъомбгъэгъэнымкIэ, урысые полити-
кэ институтхэр нахъ тегъэпсыхъагъэ хъунхэмкIэ ащ гъэхъагъэхэр
зэришIыцтхэм тицыхъэ телъ.

Псауныгъэ пытэ шъуиIэнэу, шъукIуацIэ кыкIимычынэу, ма-
мырэу шъупсэунэу мыщ фэдэ мафэм тышъуфэлъаIо! Адыгэ Рес-
публикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ апае Іофы-
шIоу ешъухъыжсэхэрэр кыыжъудэхъунхэу шъуфэтIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Мэлыльфэгъум и 29-м Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд
Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ зызэхашагъэр илъэс 22-рэ мэхъу

Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд
Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иIофышIэхэу
ыкIи иветеранхэу лытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ зызэхашагъэр
илъэс 22-рэ зэрэхъурэм фэшI тышъуфэгъушIо!

Шъо мэхъанэшхо зилэ къэралыгъо пшъэрыл шъогъэцакIэ, социальнэ политикэу Адыгэ Рес-
публикэм цызэрахъэрэм, зыпкытыныгъэу ащ илгыр къэухъумэгъэным шъуиIахъышхо ахъшъошIыхъэ.

Мафэ къэс цыфхэм шъуафэгъумкIыгъэ, гуетыныгъэ фышъуиIэу Іоф зэрэшъуиIэрэм фэшI тхъа-
шъуегъэгъэсэу шъотIо. Псауныгъэ пытэ, насып шъуиIэнхэу, мамырэу шъупсэунэу, Адыгэ Респу-
бликэм, зэдэыти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерацием апае шъуиIофшIэн гъэхъэгъагъэхэр цы-
шъуиIынхэу тышъуфэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо тынхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхъэкIэ гъэ-
хъэгъэ ин дэдэхэр зэриIэхэм ыкIи илъэ-
сыбэрэ Іоф зэришIагъэм апае медалэу
«Адыгеим и Шытхъузехъ» зыфиIор-
рэр Къуаныжъ Мыхъамэт Шамсудинэ
ыкIом — филологии шIэныгъэхэмкIэ
кандидат, апшъэрэ гъэсэныгъэ зыц-
арагъэгъотырэ къэралыгъо учреждениеу
«Адыгэ къэралыгъо университетыр» зы-
фиIорэм литературэмрэ журналистикэм-
рэкIэ икафедрэ ипрофессор фэгъэшъо-
шэгъэнэу.

Искусствэм ихъхъоныгъэ иIахъ зэрэхи-
шыхъагъэм ыкIи илъэсыбэ хуэгъэу Іоф
зэришIэрэм афэшI шытхъуцIэу «Адыгэ
Республикэм инароуднэ артист» зы-
фиIорэр Кубарь Николай Василий

ыкIом — Краснодар крайм культурэмкIэ
икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Г. Ф.
Пономаренкэм ыцIэ зыхырэ Краснодар
филармониер» зыфиIорэм къашъомрэ
орэдымрэкIэ икъэралыгъо ансамблэу
«Кубанская казачья вольница» зыфиIорэм
ихудожественнэ пащэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэныгъэм ихъхъоныгъэ иIахъ зэрэ-
хишыхъагъэм ыкIи гуетыныгъэ фыриIэу
Іоф зэришIэрэм апае шытхъуцIэу «Адыгэ
Республикэм лъэпкъ гъэсэныгъэмкIэ
изаслуженнэ ІофышI» зыфиIорэр Ер-
макова Маринэ Владимир ыпхъум —
апшъэрэ гъэсэныгъэ зыцарагъэгъотырэ
къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ
къэралыгъо университетыр» зыфиIорэм
и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-тех-

ническэ колледж икIэлэгъаджэ фэгъэ-
шъошэгъэнэу.

Мэкъу-мэщым ихъхъоныгъэ яIахъ
зэрэхашIыхъагъэм фэшI шытхъуцIэу
«Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщым-
кIэ изаслуженнэ ІофышI» зыфиIорэр
афэгъэшъошэгъэнэу.

Харитонов Евгений Михаил ыкIом
— социологии шIэныгъэхэмкIэ докто-
рым, мэкъу-мэщ шIэныгъэхэмкIэ Уры-
сые академием пынджымкIэ и Урысые
шIэныгъэ-ушэтэкIо институт идиректор,

Шэуджэн Асхъад Хъазрэт ыкIом —
биологии шIэныгъэхэмкIэ докторым, про-
фессорым, мэкъу-мэщ шIэныгъэхэмкIэ
Урысые академием пынджымкIэ и Урысые
шIэныгъэ-ушэтэкIо институт иотдел ипашэ,

апшъэрэ гъэсэныгъэ зыцарагъэгъотырэ
къэралыгъо бюджет учреждениеу «Пшы-
зэ къэралыгъо аграрнэ университетыр» зы-
фиIорэм агрохимиемкIэ икафедрэ ипашэ.

Хэбзэгъэгъуцгъэм игъэпэтынкIэ гъэхъа-
гъэу иIэхэм апае шытхъуцIэу «Адыгэ
Республикэм изаслуженнэ юрист» зы-
фиIорэр Ацумыжъ Ларисэ Шамсудин
ыпхъум — хэбзэIахъхэмкIэ Федераль-
нэ къулыкъум и Межрайон инспекциеу
Адыгэ Республикэм шыIэм ипашэ фэгъэ-
шъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 52

СатыушыпІэ унакІэ кыызэІуахыгъ

СатыушыпІэ унэу «Дружба Керамик» зыфилорэм икы-зэлухын фэгъэхыгъэ мэфкІ зэхыхъу тыгуасэ шылагъэм хэлъжагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

СатыушыпІэ унэм экІэм-кІи квадратнэ метрэ 3500-рэ илът. Урысыем ишъолтыр зэфэшъхьафхэм арыт фабрикхэм аужырэ шапхъэхэм адиштэу къащадагъэкІырэ керамикэр, сантехникэр, электрическэ Іэм-псымэхэр, гипсокартоныр, паркетыр, ламинатыр, унэгъо хызмэтым цыфхэм шырашыкІэгъэ нэмыкІхэри мыщ шызэгъэгъотынхэ плъэкІышт. Псэуалъэм инвестициеу халъхьагъэр сомэ миллион 50-м ехъу.

АР-м и Правительствэ и Тхьаматэ пэублэ псалъэ кышІыгъэ мыщ Іоф шызышІэшт пстэуми игуагъу къафэгущуагъ.

— Республикэм ибизнес цыкІурэ гурытыр хэхъоныгъэхэр ашІынхэм фэшІ мыщ фэдэ псэолъакІэхэм якыызэІу-хын мэхъанэшхо иІ. Экономикэм хэхъоныгъэхэр зеришІы-щтым, бюджетым хьакъула-хъэу кыихъэрэр нахьыбэ зэрэ-хъуштым адакІоу, нэбгырэ 60-мэ ІофшІапІэ агъотыгъ. ЗэкІэмэ анахь шъхьалэр Мые-кыуапэ шыпсэурэ цыфхэр Краснодар, нэмыкІ калэхэм мыкІохъу ящыкІагъэр мыщ чІагъотэн амал яІэ зэрэхъутгъэр ары, — кыІуагъ Премьер-министрэм.

Нэужым Къумпыл Мурат лентэ плъыжыр зэпиупкІи, псэолъакІэм ипчъэхэр кыызэІуихыгъэх. Ар зэрэзетэгъэпсы-хьагъэм, ышщт продукциер зыфэдэм защигъэгъозагъ, ахэм осэшІу афишІыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Нахь пасэу аратыштых

ПенсиехэмкІэ фондм Адыгэ республикэмкІэ и Къутамэ макъэ кызырэгъэлугъэмкІэ, жьоныгуакІэм мэфкІ мафэхэр бэу кызырэхьафэхэрэм кыыхэкІэу, а мазэм иапэрэ мэфэ пшыкІлугІу графикым тетэу цыфхэм аратын фэе пенсиехэмрэ социальнэ тынхэмрэ нахь пасэу альагъэ-Іэсыштых. Графикэу зэхьагъэуцауагъэм мы кыкІэлъыкІорэ шыкІлэр егъэнафэ.

ПочтэмкІэ кыкІыхъэзэ альагъэІэсыхэрэр: жьоныгуакІэм и 1-м аратын фаеу графикым ыгъэнафэхэрэр мэлылфэгъум и 30-м, жьоныгуакІэм и 2-м телытагъэхэр жьоныгуакІэм и 2-м, жьоныгуакІэм и 3-мрэ и 4-мрэ ателытагъэхэр жьоныгуакІэм и 3-м, и 5-мрэ и 6-мрэ ателытагъэхэр и 4-м, и 7-м телытагъэхэр и 7-м, и 8-мрэ и 9-мрэ ателытагъэхэр

и 8-м, и 10-м телытагъэхэр а мафэм, и 11-мрэ и 12-мрэ ателытагъэхэр и 11-м альагъэІэ-сыштых.

Пенсиехэр алъызыгъэІэсыхэрэ Гупчэм играфик мырэу-щтэу гъэпсыгъэ: жьоныгуакІэм и 1-м аратын фаехэр мэлылфэгъум и 30-м, жьоныгуакІэм и 2-мрэ и 3-мрэ аратын фаехэр жьоныгуакІэм и 2-м, и 4-мрэ и 5-мрэ аратын фаехэр жьоныгуакІэм и 3-м, и 6-м аратын фаехэр а мафэм, и 7-мрэ и 8-мрэ аратын фаехэр и 7-м, и 9-мрэ и 10-мрэ аратын фаехэр и 8-м, и 11-мрэ и 12-мрэ аратын фаехэр и 11-м альагъэ-Іэсыштых.

ЖьоныгуакІэм и 13-м кышчыублагъэу хабзэу шыт шыкІэм техьажыштых, хэти зыфахьын фэе мафэм ехъулэу лъагъэІэсышт.

ШІэныгъэ класэ хъурэп

Пенсием шыІэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ компьютерым зыщыфагъэсэхэрэ егъэдженхъу «Бабушка-онлайн» — «Дедушка-онлайн» зыфилорэр Адыгеим зыщызэхьагъэхэр жьоныгъокІэ мазэм илътэс хъушщ. Программэр зезыгъакІорэр общественнэ организациеу, АР-м ипрофсоюзхэм яорганизациеу «Соцпроф» зыфилорэр ары.

Республикэм иапэрэ упчІэ-жъэгъу гупчэ АКЪУ-м кышчы-зэлухыгъ. ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ АР-м и Министерствэ иІэпыІэ-гъукІэ пенсием шыІэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ шагъэ-сэнхъу Мыекыуапэ ятІонэрэ компьютер класс кышчызэ-Іуахыгъ.

«Бабушка-онлайн» — «Дедушка-онлайн» зыфилорэ программэм кыдыхэлъытагъэу АКЪУ-м шеджэхэрэмрэ «Соцпрофым» хэтхэмрэ ныбжэ зилэхэр компьютерым рылэ-жъэнхъу агъасэх. Интернетым иамалхэри ахэм къалэкІагъа-хъэх.

Егъэдженхэм ауж ныбжэ

зилэхэм ныбджэгъукІэхэр агъотых, ящыІэкІэ-псэукІэ нахь гъэшІэгъон мэхъу, фэІо-фащІэхэр электроннэ шыкІлэкІэ зэшІуахынхэ альэкІы. Пенсием зыныбжыкІэ нэсыгъэхъу, ауджыри Іоф зышІэ зышІоигъо-хэми компьютерым лъэшэу къафэфэдэ яІофшІэгъухэм яшІэныгъэхэмкІэ ауж кымы-нэнхэм фэшІ.

Лъэпкъ проектм хэхъоныгъэхэр зеришІырэмкІэ Адыгеир Урысыем ишъолтырипшІ анахь дэгъумэ ясатырэ хъхьагъ.

Илътэсым кыкІлоцІ республикэм шыпсэурэ нэбгырэ 200-мэ пкІэ зыхэмылэ егъэдженхэр акІугъэх. Фэдэ шыкІлэкІэ компьютерым иамалхэр кызыІэкІэзыгъахъэ зышІоигъо-хэм япчъагъэ мафэ къэс хъхъо.

«Бабушка-онлайн» — «Дедушка-онлайн» зыфилорэ программэр Адыгеим зышчыла-жъэрэр илътэс зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ мэфкІ зэхыхъэ непэ сыхьатыр 11-м зэхашщт. Мы Іофым епхыгъэ пстэури ащ хэлэжъэшт. Еджэнхэр къэзыу-хыгъэхэм ар къэзыушыхьатыр дипломхэр аратыжыштых, кыгъэлъэгъонхэр, зэнэкъокъу-хэр шыІэштых.

Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм и Лышъхъэ и Указ

ЩытхъуцІэу «Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм инароднэ артист» зыфилорэр А.Къ. Нэхайм фэгъэшъошэгъэным ехьыллагъ

Культурэмрэ искусствэмрэ альэныкыокІэ гъэхъэгъэшхоу иІэхэм, Темыр Кавказым шыпсэурэ цыф лъэпкъхэм язэкъошныгъэ зэфышчытыкІэхэм ягъэпытэн иІахь зэрэхышІыхъэрэм афэшІ щытхъуцІэу «Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм инароднэ артист» зыфилорэр **Нэхэе Асланчэрые Къасимэ ыкыом** — Адыгэ Республикэм культурэмкІэ икыэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгеим лъэпкъ орэдымкІэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» идиректор ыкІи ихудожественнэ пашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм и Лышъхъэу КЪАНЭКЪО Арсен къ. Налчык, мэлылфэгъум и 22-рэ, 2013-рэ илътэс N 62

ЯшІэжъ агъэлъапІэ

Чернобыль иатом электростанцие ияплІэнэрэ блок кызыуагъэр илътэс 27-рэ зэрэхъу-гъэм фэгъэхыгъэ шІэжъ зэхыхъэ тыгуасэ, мэлылфэгъум и 26-м, шылагъ. Ащ хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм ивице-премьерэу Алексей Петрусенкер, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жьугъэм иамалхэмкІэ и Коми-

тет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр, Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Союзэу «Чернобыль» зыфилорэм ипашэу Едыдж Юрэ, АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, общественнэ организациехэм яллыкІохэр, Чернобыль кышчыхъугъэ тхьамыкІагъом идэгъэзыжыын хэлэжъэгъэ цыфхэр ыкІи ахэм ялахьыл гупсэхэр.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан ыцІэкІэ Алексей Петрусенкэм кызырэгъуогъэхэм шІуфэс

къарихыгъ. Ащ кызырэгъуа-гъэмкІэ, Чернобыль кышчы-хъугъэ тхьамыкІагъом идэгъэзыжыын Адыгеим икІыгъэ нэбгырэ 800-м ехъу хэлэжъагъ. Гукъау нахь мышІэми, зидунай зыхъожыгъэр макІэп, ахэм яшІэжъ агъэлъапІэ. Тицыфхэм лІыхъужныгъэу зэрахьагъэр зышчымыгъэгъушщэу, ящыІэкІэ-псэукІэ нахьышІу шыгъэ-ныр, сыд фэдэрэ лъэныкыокІи ІэпыІэгъу афэхъунхэр, ягукъа-охэр зэхашІэнхэр пшъырылъ шъхьалэу зыфагъэуцужыых. АР-м и Лышъхъэ ыцІэкІи, ежъ ышъхъэкІи мы тхьамыкІагъом идэгъэзыжыын хэлэжъэгъэ пстэ-уми шъхьащэ зерафашІырэр, зерафэразэхэр А. Петрусенкэм кыІуагъ.

Чернобыль шылагъэхэм лІыхъужныгъэу зэрахьагъэр лъэуж пчъагъэхэм къазэрахэ-нэштыр, ар егъэшІэрэ шІэжъэу цыфхэм агу зэриллыштыр ыкІи псаоу къэнагъэхэм амалэу иІэмкІэ республикэр ІэпыІэгъу зерафэхъуштыр кыгушчылагъэхэм кыІуагъ.

Адыгеим шыщэу Чернобыль иатом машІо пэуцужыгъэхъу, зидунай зыхъожыгъэхэм яшІэжъ агъэлъапІэзэ кызырэгъуогъэхэр зы такыкърэ афэхъыгуагъэх, мыжъобгъу-хэм къэгъагъэхэр атыраль-хьагъэх.

КІАРЭ Фатим.

Егъэдженхэр зэхашагъэх

Мэлылфэгъум и 23-м кыш-щегъэжъагъэу и 26-м нэс Адыгеим имызакъоу, зэрэ Уры-сыеу ошІэ-дэмышІагъэм идэгъэзыжыын фэгъэхыгъэ шъол-тыр ыкІи федеральнэ мэхъанэ зилэ егъэдженхэр зэхашагъэх. Урысые Федерацием ошІэ-дэ-мышІэ ІофхэмкІэ и Министер-ствэ и ГъэлорышІапІэ шъхьалэу Адыгэ Республикэм шыІэм кІуачІэу ыкІи технику иІэхэм гъэлъэшыгъэ шыкІлэм тетэу Іоф ашІэным фэхьазырых.

Егъэдженхэм кызырэгъэна-фэщтыгъэмкІэ, ошчышхоу къе-щыгъэм ыкІи жьыбгъэшхоу къылгыгъэм апкъ кыкІыкІэ Кошхьэблэ районым ичІыналъэ ит псыхъохъу Абин, Лабэ ыкІи Цэхъураджэ псым зактыши-Іэтыгъ. Къаугупшысыгъэ къэ-барыр мыщ фэдагъ: районым ит псэупІи 6-мэ псыр къа-кІэуагъ, ахэм ащыпсэурэ нэ-бгырэ мини 6-р ошІэ-дэмышІэ Іофыгъо хэфагъэх, унэ 39-р псым зехигъэуагъ, унэ 112-рэ ыгъэфыкыуагъэх. Ащ нэмыкІэу социальнэ мэхъанэ зилэ псэу-алъэхэми псым иягъэ аригъэ-кІыгъ, чІыпІитІур зэзыпхырэ

системэхэр зэщигъэкъуагъэх.

Ом изытет зэрэдэим емы-лытыгъэу, ошІэ-дэмышІэ Іоф-хэмкІэ Министерствэм икыу-лыкыушІэхэм охътэ кІэкІым кыкІлоцІ цыфхэр кыагъэнэ-жыынхэ ыкІи къоджэдэхэм ІэпыІэгъу афэхъунхэ, джаш фэдэу къоджэ псэупІэм иин-фраструктурэ зэтырагъэуцо-жыын фэягъэ.

ОшІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ кыулыкыу иоперативнэ штаб хэтхэм кызырэгъуагъэмкІэ, охътэ гъэнэфагъэкІэ цыфхэр зычІэсыштыхэ пункти 8 кы-зэлухыгъ. ПсэупІэ фыкыуа-гъэхэр зыпкы игъэуцожыгъэн-хэмкІэ ІофшІэнхэр агъэцкІа-гъэх, газ ыкІи электричествэ рыкІуапІэхэр, гъогухэр зэты-

рагъэпсыхьажыгъэх. Соци-альнэ мэхъанэ зилэ псэуалъэхэм альэныкыокІэ ІофшІэнхэр ма-кІох. Гуманитар ІэпыІэгъур — псыр, гъомылапхъэхэр, цыфым апэу ишыкІэгъэшт пкыгъоохэр алэкІэгъэхъэгъэнхэм фежъагъэх.

— Мы хъугъэ-шІагъэм ылъэныкыокІэ пшъырылъэу шыІэхэм ялгытыгъэу аварий-нэ-гъэцкІэжыын ІофшІэнхэр лъагъэкІуатэх, зыкъэбар амы-шІэу кІодыгъэ цыфхэм альэ-хъух, псыр къазэрэкІэуагъэм ыпкы кыкІэу шІоеу зэтыри-хьагъэхэр аукезбыжыых, хэкІ-хэр дашых, лъэмыджэу ыгъэ-фыкыуагъэхэр агъэцкІэжыых, — кыеты ошІэ-дэмышІэ Іоф-хэмкІэ ГъэлорышІапІэм ипрес-с-кыулыкыу.

Сэщэх

Мэфибл зыныбжыхэм къащегъэжъагъэу мазэ хъугъэ шкІэ цыкІлэхэр сэщэх. Республикэм ичІыпІэ пстэуми зыщэфыхэрэм афынзэгъэсышщт.

Тел.: 8 928 925 71 32.

НЕПЭ — УРЫСЫЕМ ИПАРЛАМЕНТАРИЗМЭ И МАФ Къытпыщылъ пшъэрылхэр блэкыгъэм къыклэлъэклох

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ 2012-рэ илээсым мэкьюогүм и 8-м ыштэгъэ федеральнэ хэбзэгъэу-цугъэм мэлылфэгүм и 27-р Урысыем ипарламентаризмэ и Мафэу ыгъэнэ-фагъ. А мафэр къыхахыгъэным хэбзэгъэуцухэм лъапсэ фашыгъ 1906-рэ илээсым мэлылфэгүм и 27-м демократие шыклэм тегъэпсыкыгъэ апэрэ Къэралыгъо Думэу Урысыем шызэхашэгъагъэм илофшэн зэрэригъэжъагъгъэр. Мыгъэ апэрэу а мафэр тыхэгъэгу шыхагъэунэфыкы. Ащ ипэгъоклоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм мэлылфэгүм и 23-м Iэнэ хъурае шызэхашэгъагъ. Ар гуцылапэккэ къызэ-луихыгъ ыккы зэришагъ Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм. Iэнэ хъураем хэлэжъагъэх культурэмккэ, унагъом илофгъэхэмккэ ыккы общественнэ организациехэм адырлэ

зэпхыныгъэхэмккэ Комитетым итхьаматэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иятлонэрэ зэлугъэклогъу итхьаматэу Евгений Саловыр, бюджет-финанс ыккы хэбзэлахэ политикэмккэ Комитетым итхьаматэу, Парламентым ия 3-рэ, ия 4-рэ, ия 5-рэ зэлугъэклогъу ядепутатэу Мырзэ Джанбэч, хэбзэхуахынымккэ, хабзэр мыукогъэнымккэ ыккы чыплэ зыгъэлорышлэжыным илофгъэхэмккэ Комитетым итхьаматэу, Парламентым ия 5-рэ зэлугъэклогъу идепутатэу Александр Лобода, народнэ депутатхэм я Мыекъопэ район Совет итхьаматэу, Ассоциациеу «Муниципальнэ образованиехэм я Советхэр» зыфилорэм и Правление итхьаматэу Дмитрий Ушаковыр, Адыгэ Республикэм и Лышхьхэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашэу Владислав Федоровыр.

— къылауагъ ащ джырэблагъэ Урысые-Къыблэ Парламент Ассоциацием къалэу Астрахань щырилэгъэ Конференцием еплтыккэу ригъэшлыгъэхэмккэ Джанбэч зепчлэхэм. — Бюджет Иофым фэгъэгъэ Комитетэу Ассоциацием шызэхашагъэм сэ сыритхьамат, тикомитет ары а Иофгъэхэм ккэщакло афэху-гъэр. Зыр патент шыклэм тегъэпсыкыгъэу хэбзэлаххэр тыгъэнхэм, ятлонэрэр шхъхъэкко предпринимательхэм Пенсие-хэмккэ фондм хыгъэхэрэ страховоу тынхэр фэдитлоу къызэралэгъыгъэхэм къытыгъэ кыныгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм ехыллэгъэх. Федеральнэ гупчэм къыблэ шголырым ит субъектхэм ядепутатхэм амакьэ зэхихмэ ишлуагъэ къэклогът. Зэхихынэу

деральнэ гупчэмрэ субъектхэмрэ ялофшэн зэхуахыафыкыгъэу гъэпсыгъэ. Федерациемрэ субъектхэмрэ агъэцаклэхэрэр шхъафых. Джащ фэдэу бгъуитлүм зэдагъэ-цэккэрэ лъэныкбохэри гъэунэ-фыгъэх. Урысые Федерацием шаштэрэ хэбзэгъэуцугъэхэм япроцент 80 фэдизыр бгъуитлүм зэдагъэцэккэрэ лъэныкбохэм яхыла-лагъэх. Мыщ дэжым зэккэми дэгъоу кыдгурылон фак субъектхэм ашаштэрэ хэбзэгъэуцугъэхэр Урысые Федерацием ихэбзэгъэу-цугъэхэм адистэхэу шытынхэ зэрэфар. Хэбзэхуахыгъэ къулыкбыхэм яинагъэ, яцлыккыгъэ емылты-тыгъэу, зэккэми ялофшэн зэфэ-дэу зэхэщэгъэн фак, сыда плэмэ а зы пшъэрылхэр ары зэккэми агъэцаклэрэр.

Урысые Федерацием Федераци-емккэ и Совет бэмышлэу шызэхашэгъэгъэ Iэнэ хъураем Александр Лобода хэлэжъагъ. Ащ щатэгущылагъэх экономикэ шы-нэгъончъагъэм, къолхъэ тын-ыхыным бэнэныгъэ ешыллэгъэ-ным, общественнэ шынгъончъа-гъэр гъэпытэгъэным цыфхэр хэ-гъэлэжъэгъэнхэм япхыгъэ Иоф-гъохэм. Къэгущылагъэм къызэри-луагъэмккэ, а Иофым ехыллэгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэ джы-рэккэ шымылэгъу нахь мышлэми, Урысыем исубъект 60-м ехурэмэ чыплэ хэбзэгъэуцугъэхэр аша-штагъэх. Ар дэгъоу зышагъэцэ-ккэжыи шыл, тэрэзуу зышагъэ-цэккэжыи амылэккыхэрэри ахэ-тых. Апэрэмккэ къызэрэпшыху-цым фэмьдэу, а Иофыр кынклаеу гъэпсыгъэ. Экономикэм джы зэхэ-щаккэу илэр къыдэмылтыгъэн плэккыштгъэ. Общественнэ хэбзэ-зеккылар гъэпытэгъэным унашго фэшлэгъэ цыфыр хэб-гъэлэжъэн плэккыштгъэ. Ащ фэгъэклогъэныгъэ горэхэр фэгъэ-нэфэнхэ фак. Хэта ар зыпшъэ дэккыштгъэ? Ар зы. Ятлонэрэмккэ, общественнэ хэбзэ зеккылар гъэ-пытэгъэным хэлэжъэрэ цыфым шьобж хыхымэ, хэта зыпшыны-щтыр, ащ къыпкыкышт Иоф-гъохэр хэта зыпшъэ дэккышт-хэр? Джащ фэдэ упчлэхэр зэхэ-фыгъаех. Арэу шытми, федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект Къэ-ралыгъо Думэм шагъэхъазырыгъ.

Зыцлэ къетлуагъэхэм афэдэу, Iэнэ хъураем къышчыгушылагъэх зэккэ хэлэжъагъэхэр. Къалотагъ хэбзэхуахыан Иофшэн еп-хыгъэ пшъэрылхэу къэуцухэрэр ыккы шылэныгъэм епхыгъэ кы-ныгъохэу чыплэхэм къащыкы-кыхэрэр. Зэрэхагъэунэфыкы-гъэмккэ, зэккэри зыфэккыжы-рэр къэралыгъом ибаныгъэ хэгъэ-хъэным ехыллэгъэ Иофгъо пстэ-ури зэрэхъэзэ цыфхэм ящылэккэ амалхэм зыкыгъэгъэтыгъэным фэ-бэнэгъэныр ары.

Iэнэ хъураем Иофшэн къызэ-фыкысыжыгъэ ащ изешаклоу Владимир Нарожнэм. Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм апэрэ мафэм къышчыблагъэу Иофшэн хигъахъозэ, ыгъэлэжыгъэ ыпэккэ зэрэлъыккылатэрэр, джырэ уахътэм тегъэпсыкыгъэу зэрэзыхищэрэр, цыфхэм ящылэккэ нахышлу шыгъэныр ащ хэт депутат пэпчэ пшъэрылхэу зэрэзыхищэрэр, тапэккы джащ тетэу яшъэрылхэр зэрагъэцэккыштгъэр ащ хигъэунэфыкыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

— Парламентым къэралыгъом мэхъанэу щырилэм, обществэм, социальнэ куп зэфэшхъафхэм ащ фыщытккэу афырилэхэм яхыллэгъэ зэтэккырэ еплтыккэхэр общес-твэм, шлэныгъэм пылхэм азы-фагу кыщеккыкыкы, — къылауагъ Владимир Нарожнэм Iэнэ хъура-ер къызэлуихыгъ. — Ау хэтккы на-фэу щыт парламент Иофшэн епл-тыккэу политикэ, экономикэ, социальнэ зэхоккыныгъэхэм хэбзэ лъапсэу ялэр гъэпсыгъэ зэ-рэхуыгъэр. Арышгъ, парламентариз-м тапэккы хэжъоныгъэхэр егъэ-шыгъэнхэм илофгъохэр зэхэ-гъэнхэр къэралыгъомккэ фэдэу ыккы шлуагъэ къэзытырэ лъэ-ныкбоу щыт.

Нэужым ащ апэ гушылэр ры-тыгъ Евгений Саловым. Къэра-лыгъо Советым — Хасэм иапэ-ррэ зэлугъэклогъу къышчыблагъэу джырэ нэс депутат пшъэрылхэр зыгъэцаклэрэм, Парламентым иятлонэрэ зэлугъэклогъу итхьам-тагъэм, Урысые Федерацием Фе-дерациемккэ и Совет хэтыгъэм къызэтынгъыгъэ палатэр ыгу къыгъэккыжыгъэ журналистхэм къафилотагъ парламентаризмэм ылъапсэ тиреспубликэ зэрэша-гъэуцугъэ шыккэр, анахь сатыр шхъафэу ащ хилъагъохэрэр, илгъэс зэккэлыккыкыкы Урысыем ыккы Адыгеим парламентаризмэм ехыллэгъэ зэхоккыныгъэхэу ащылкылагъэхэр, ежъ иеплтыккэ нахь дэгъоу гъэпсыгъэн фэе лъэ-ныкбохэу ылъыгъэхэрэр. Адыгеим Къэралыгъо Советыр — Хасэр зышъэхашагъэр илгъэс тлоккырэ зыр хуыгъэ. Тарихымыккэ ар палатэ ккэкл нылп, ау республи-кэм ишыллаккэкл мэхъанэшхо зылэ палатэу щыт. Джы зэккэри зыпкы иуцауагъэх фэдэу къыпшхэу, ау апэрэ илгъэхэр ащ фэмьдэу кы-ныгъэх. Шыпккэ, апэрэ зэлугъэклогъу елгытыгъэмэ, ежъыр Парламентым итхьаматэу зышчы-тыгъэ палатэр нахь псынклэгъ. Сыда плэмэ къэралыгъо лъапсэр гъэпсыгъэным ианахь кыныгъо пстэури апэрэ зэлугъэклогъу хэ-тыгъэ депутатхэм зэшлуахыгъагъ плэми хуышт. Арэу шытми, Иоф шлэнккэ палатэ гъэшлэгъонэу щытыгъ. Ыгу къыгъэккыжыгъэ депутат пчъагъэу хэтыгъэмккы, зэхэщаккэу ыккы цлэу илагъэхэмккы Къэралыгъо Советым — Хасэм пчъагъэрэ зэхоккыныгъэхэр зэрэ-фэхуыгъэхэр, палатитлоу гъэп-сыгъэуи зы зэлугъэклогъу къызэрэ-хэккыгъэр.

— Апэрэ лъэхъаным Урысые Федерацием Федерациемккэ и Совет зэхэщаккэу илагъэр нахь дэгъугъэу ыккы а шыккэр къэб-гъэнэжыныр нахь тэрэзуу зэрэ-лытэрэр теубытагъэ хэлъэу къэ-сэло, — хигъэунэфыкыгъэ ащ ежъыр Федерациемккэ Советым зыхэтыгъэ лъэхъаным ыгу къы-гъэккыжы ашлоигъоу зепчлэхэм. — Ащыгъу Федерациемккэ Со-ветым занклэу хахъыгъэх субъектм ипашэу хадзыгъэмрэ хэбзэхуахыгъэ къулыккы итхьам-тэрэ. Сыда а шыккэр нахь дэ-гъугъэу зыккэслытэрэр? Джы зэрэгъэпсыгъэмккэ, Къэралыгъо Думэмрэ Федерациемккэ Со-ветымрэ ялофшлэккэ зы къулыккы фэдэу къыпшхэу. Къэралыгъо Думэм ыштэгъэ хэбзэгъэуцугъэ гори Федерациемккэ Советым зэккыгъэккыжыгъэр, шыккыгъэхэр къыхигъэшхыгъэрэ плэми хуышт. Ары аштэгъэ хэбзэгъэуцугъэхэм ащышхэм гупшысэ иккы ахэ-мылгыгъэу ыужыккэ къызыккы-нэфэжыгъэр, зэхоккыныгъэхэр афэшлэжыгъээнхэ фаеу бэрэ къызыккыкыкыгъэр. Тэ тилъэхъанэ Къэралыгъо Думэм ыштэгъэ хэб-зэгъэуцугъэхэм япроцент 30 фэ-дизыр Федерациемккэ Советым зэккыгъэккыжыгъэ. Сыда плэмэ чыплэм Iэнатлэу шызэрэхъ-рэм епхыгъэ пшъэдэккыжыгъэх сенаторхэм ателыгъ, зыпыл-хэ Иофшлэным хышыккышхо фы-рялагъ, Iэнатлэныгъэ ин ахэлъыгъ, хэбзэгъэуцугъэхэм дэгъоу нэлъасэ зафашыштыгъ, уасэ аратыштыгъ, ежъхэм ясубъектхэм федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр къызэрэккырэ шыккэр, шлуагъэу е зэрарэу кы-тын ылгъэккыштыр зыхафын яма-

лыгъ. Ккэклэу къэплон хуымэ, се-наторхэм ялофшэн нахыбэу шлуагъэ къытыштыгъ. Ары се-наторхэр гъэнэфэгъэнхэм шы-ккэу пылгыгъэр нахь дэгъугъэу зы-ккэслытэрэр.

Нэужым гушылэр ратыгъ Мыр-зэ Джанбэч. Зэлугъэклогъуиш хуыгъэу ар Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутат, джы Парла-ментым икомитет шхъафэхэм ащышхэу бюджет-финанс ыккы хэбзэлахэ политикэм фэгъэзагъэм итхьамат, фракциеу «Единэ Рос-сием» ипашэ игуадз. Илгъэс пчъа-гъэ хуыгъэу депутат Иофшлэным зэрэпылтым, опытышхо зэригъэм къахэккэу, депутат Иофшлэным илгъэныккыуабэм ыналэ атыри-дзагъ, ежъ нахь шхъафэу ылгы-тэхэрэм къатэгущылагъ. Къызэ-рилуагъэмккэ, пстэуми апэ игъэ-шыгъэн факэ экономикэмрэ со-циальнэ щылэккэмрэ лъапсэ афэ-зэу лъэныкбохэр. Иофхэм язы-тет зышагъэгъэзэн, хызмэтзе-хъаным пылхэм якыныгъо-хэр, шлуагъэ къытэу Иофыр ккэ-зымыгъэккырэ лъэныкбохэр дэгъэ-зыжыгъэнхэм ренэу Иоф адашлэн, ащ пае нахыбэрэ цыфхэм алу-ккэгъэн, зыгъэгумэккыхэрэр зэхэ-фыгъэнхэ фак. Джащыгъэр ары республикэ бюджетым мылгоу кыхыэрэм зыхэхъоштыр, кы-ныгъоу къыккыкыкыхэрэм апэлу-хъащт мылгоу нахыбэу къауто-ин залгъэккыштыр. А лъэныкбо-мккэ шысэу кыхыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэ зырызхэр гупшы-сэ куу хэмылгъэу зэраштэхэрэм кыныгъохэр къызэритыгъэр.

— Джащ фэдэ кыныгъохэм татэгущылагъ, федеральнэ гупчэм фэккэрэ джэпсэлтытлэу щыпштагъ,

къысшлэшхо, сыда плэмэ Урысы-ем и Президентэу Владимир Пу-тинным къылогъагъ а хэбзэгъэу-цугъэм хэлпэжыгъээн зэрэфар.

Iэнэ хъураем изешакло гушылэр ратыгъ хэбзэхуахынымккэ, хаб-зэр мыукогъэнымккэ ыккы чыплэ зыгъэлорышлэжыным илофгъо-хэмккэ Комитетым итхьаматэу Адесандр Лобода. Ар апэрэу Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатэу хадзыгъ. Ау ыпэккэ юриспруденцием илгъэсыбэрэ Иоф зэрэцишлагъэм, опытышлу зэри-гъэм яшлуагъэккэ, зипэщэ комите-тыр зыфэгъэгъэгъэ лъэныкбохэм хэшылккэ дэгъу афырил. А комите-тыр пстэуми анахь шхъафэу алы-тэ, сыда плэмэ Парламентымккэ мэхъанэшхо зилэр хэбзэхуахыан Иофшлэныр ары.

— «Адыгеир республикэ цыккы, сыда Парламентыр инэу зыккыш-тыр, нэбгырэ 54-р башэба?» алоу Iаджыри зэхэсэхэ, — къылауагъ ащ зипэщэ комитетым пшъэрылхэу зэшлуыхыгъэр ыккы хэбзэхуа-хыан Иофшлэным еплтыккэу фы-рилэхэр къылуагъэхэ. — Iупккэу ыккы зэхэууфкыкыгъэу сэ ахэм зы джэуап ясэтыжы. Ясэло Уры-сые Федерацием и Конституцие джы зэрэгъэпсыгъэм фэдэу щэтэфэккэ цыккы, ины амылоу субъект пстэуми къэралыгъо хэб-зэхуахыгъэ къулыккыгъэр зэралэгъ-хэр. Парламентым хэтышт пчъа-гъэр чыплэм пшъэрылхэу шызэ-шлуыхыгъэр елгытыгъ. Урысые Федерацием и Конституцие ия 72-рэ статья егъэнафэ Урысые Фе-дерациер субъект пчъагъэ зэрэху-рэр. Ащ мэхъэнэ гъэнэфэгъэ имы-лэу щытгъ. Конституцием ишап-хъэхэм зэрагъэнафэрэм тетэу, фе-

ЕджапIэм сызчIахьагъэм илэсыи е плы фэдиз тешагъэу шытыгъэн фае, охътэ дэхэклаешь блэкIыгъэр, тэрэз дэдэу къэсымылонкIи хьун. Сыдэу шытми, илэс зауэлэ хьугъэу еджакIо тIылоштыгъэ. Гъэтхэ класэм е бжыхъэ пасэм цуакъэ тIымыгъыхъу, нахьыбэр ары зыфаслорэр (цокъэ плыжъ дахэхэр зыщыгъи ахэм ахэтыгъ, зыгорэм кыкIыгъэхъу, къуаджэм шымышхъу Хьапыштэмэ якIэлитIу шыгъын дэхэклаешь ащыгъыгъэх). КIо, ар шIагъоп, зымыIэр багъэ, зилэр зырыз къодыгъ. Ауми гъэмафэр окIофэ тыгузакъоу, бжыхъэм тыпаплъэу, еджапIэм тыгъэмэ, «джыри ремонт ашыгъэба?» тIоу, парт тIурысэхъу къэтран шIуцIабзкIэ агъэлагъэхъу шагум шагъэчъэпхьыхэрэм тIаплъэу, тадэтIысхъэмэ, къэтраныр къытIыпIкIэу. Шхын, шыгъын IофхэмкIэ кIын тыхэтыгъэми (зэо ужыгъ, тыдэ кыкIыни?!), гушIуагъоу бэ тIагъэр — шъофыр, мзыр, псыхъор, лэжыгъэхэм къакIахыгъэ орзэ хъандзохэр — бэ, усабиймэ, узыгъэгущIонэу тIагъэр. Ахэм еджапIэр ащыщыгъ. Еджэным кIыгъужьэу шкIэ-чэм къэфыжыныр, пхъэр мзым кIыхыгъэныр, ар зэпыупкIыжыгъэныр тэ, сабийхэм, тIахыгъ. Шагум дэлъ хатэри нахьыбэрэм тэры зыпшъэ дэлъыгъэр, тIахъэр колхоз шъофым игъухьагъэхъу итыгъэх, мафэм тIахъоу панэу кыкIахьагъэхэр пчыхъэрэ мэтапкIэ кыыхахыжъэу, тищыгъын цыкIоу зэIытхыгъэхэр тIадыжъэу, яжъэм хагъаозэ тIагыкIэу (сабын бэмэ ялагъэп), хьакушъхъэм щытфагъэчъэпхьыжъэу, нэф кышъмэ, тыгъосэрэ мафэм хэз фэмыхъоу кыитфигъэзэжъэу, хэхьагъэ иIэу, нахъ кIын хьугъэу. Уахътэ горэ кыыхэкIмэ, тIыргъо тешIэу, хъэдэныжъ зэхэдагъэр Iэгъау тIышIуагъэу къетфэкIэу. Течъхъу Псэкъупсэ зыхаддзэмэ, кIынэу тIыгъэгъуэр псым тIигъэгъупшэжъэу. Мытхъэгъошхуагъэми тищылакIэ, тысабыигъ, тигулыгъэ зынэсырэр багъэп — кIынышхо зытелъыгъэхэр тинахьыжъхэр, ныхэр, тыхэр, анахъэу ныхэр ары, ты зилэу къуаджэм дэсыгъэр багъэп...

ЕджапIэр тикIопIагъ, тимэфэкIыпIагъ, тиджэгупIагъ, гулыгътэ горэ тIышмэ, лъагъо горэ тыгу кышыгушмэ, къежъэпIэ-лъэпсапIэу шытыгъэр еджапIэр ары. Орэд кытагъаIомэ, лыхъужьэу заом хэкIодагъэхэм къафатIоу, «тихэгъэгушо орэпсау» тIоу, «Сталинэу тIащэм шIум тыфещэ» тIоу тыкуозэ, классым орэдым щыкIедгъэщэу. КIэлэгэгъэджэ дэгъухэр тIагъэх, сэ сшъхэкIэ сафэраз. Апэрэ илэсым къыдидублагъэу тыригъаджэщтыгъэ Хъунэго Дарихъан, шыIэмэ, Тхъэм бэгъашIэ ешI, шымыIэжъмэ, Тхъэм джэнэтIапIэр кырет, фэдэ къэмыхъугъэу цыфышIугъ, хьалэлыгъ, дэхагъэ, кIо хъумэ, чыIгум теуцыми умышIэу, гушыIэ хъумэ, кылыгъыгъэ исабийхэм адэгущыIэрэм фэдэу, умыдэгумэ зэхэпхынэу, умыделэмэ кыIорэр кыбгурылонэу. Хьисапи, тарихъи, урысыбзи, адыгабзи тэзыгъэхъыштыгъэр Да-

рихъан. Дахэ фэпIон Iомэ, дэхабэ епэсыгъ, жэбзэ дахэ Iулыгъ, мыхъун цыф горэм рIуагъэп, зэфэнчъагъэу зыдэзекIуагъэ къуаджэм (Къэзэныкъуай зыфаслорэр) къыдэ-кIыгъэп, къуаджэри ащ фэрэзагъ, идахэ амыIуагъэмэ, нэмыплъ гушыIэкIэ зыгорэми игугъу ышIыгъэп. Арышъ, зы адыгэ бзылфыгъэкIэ ухигъэп-лыыхъанэу, къыфэт шымыIэу Тхъэм кыгъэхъугъэхэм ащыщыгъ. Тхыль фэптхынэуи ащ тефэ зыфалорэм фэд. Идэгъугъэ закъоп Дарихъан игугъу кызкIэсшIырэр. Мы шъуа-джэрэр зэхьыллагъэр адыгэ гъэзетыр ары — адыгэ гъэзетыр апэу зылыгъэу слъэгъугъэр тикIэлэгъадж, Хъунэго Дарихъан ары. Тхыль-тетрадь зэхэлъхэр столым тырильхъэ-

хъулIэн плъэкIыштыгъэшъ, уенэгъужьынэу шытыгъэп, нэужым ар кызыгурызыгъэIон Iофыгъуабэмэ сарихьыллагъэшъ, дэгъоу сэшIэ: узыфит шылагъэп.

УблэлпIэ еджапIэр (илъэсип-лыр ары зыфаслорэр) къэты-ухы зэхъум, апэрэ къэралыгъо ушэтынхэр ттыгъэх. Пчэдыжым жыкIаеу зэкIэ еджапIэм тыкIекIоллагъ. «Уа, — кыIуагъ типшъэшъжыемэ ащыщ горэм, — Дарихъан къэгъагъэ кыфэтхыгъэп». Зи сымыIоу сакыхэкIыгъ, тиунэ пэчына-тIэу Псэкъупсэ иадырабгъу зэрыджэе кызыIуыхыгъакIэхэр зэрэIутхэр сыгу къэкIыжыгъ. Гъэтхагъэ, ауми псыхъом сызэпырысыкIи, зэрыджэ къутамэхэр бэу кыпысыкIыкIыгъэх — тхьапэхэр шхъонтIабзэхъу, къэ-

ащ лэжыгъэр, хэтэрыкIэхэр Iуащыхэти, хабзэм илэжыгъэ гъэтIылыпIэ-щапIэхэм ащэ-щтыгъэх. Лэжыгъэр къэзыгъэ-кIыгъэм кыфэнэжърэр зи арыгъэп — ноль шыпкIэм нэсэу илгъэсыбэрэ кыыхэкIыгъ. Узэхъопсэнэу шыIэныгъэм хэтыгъэр шыIэныгъэ закъор арыгъэ — гъаблэм ригъэзыгъэхъу, шыгъыным фэныкIо зэпытхъу, хьакъулахъ мыухыжым хэтхъу, ящагу хатэ кыдэкIэрэ тIэ-кIури ащэмэ, хэбзэтынэу къа-тыралъхъэрэр атэу, ащ «заем» зыфалорэр хэтыжъэу (а «чы-фэр» джыри хабзэм зэрэтель), тхъужоужыгъэр килограмм пшыкIуфтэу, кIэнкIэр шъэ-рышъэу, чэмым кыкIэхъорэ былымыр пкIэ имыIэу («кон-трактациекIэ») бжыхъэм алахъу. Арэу шытми, тызэрэфэхъу,

улэ Iоф шысшIагъ, тыдэ сы-зыщэIи адыгэ гъэзетыр кыс-фэкIуагъ. Сыфэмыразэу зы мафи кыыхэкIыгъэп. Ары ады-гэ литературэм сыпылгыным сыфэзыщагъэри: усэхэр загъорэ (анахъэу мэфэкI хъумэ) кыыхи-уыштыгъэх, ау дахэхэри ахэм зырыз дэдэу къахафэщтыгъэх. Сыгу къэкIыжы непи Бэрэтэрэ Хьамидэ иусэ горэм мырэу-щтэу хэтыгъ: «СэшIэ Поль Роб-сон, сэшIэ скъош класэр», етIанэ МэщбэшIэ Исхьакъ ит-хылхэр слъэгъугъэх, сыгу ри-хыгъагъ лъэшэу: «Хы кIышхо фыжыр бжыбжъэу мэтхыт-хы, хы шIуцIэ дыджыр ны-джым еужъунтхы, хы орым къуашъор шъуампIэу хэкIуадэ, кIуатэзэ уашъор хым жэхэ-кIуатэ». Ахэр зэкIэ адыгэ гъэ-зетым пхырыкIыгъэх, тиуса-

КызыщысшIэжъырэм сигъусэ

хи, ахэм ящэкIыгъэ гъэзетыр кышты, кыIуагъ:

— ШъошIа, сикIалэхэр, мыр адыгэ гъэзет, тэ тыбзэкIэ кыдэкIы, ащ нэмыкI адыгаб-зэкIэ хаутэу гъэзет дунаим те-тэп, шъуанэ бзэу кышъу-Iуилъхьагъэр дэгъоу зэжъугъа-шIэ, шъуцIэлэфэ зыщышъу-мыгъэгъупш, ины шъухъоу, са-бийхэр шъуилэхэ хъумэ, ахэми яжъугъашI. Убзэ умышIэныр, сикIалэх, губгъэн, емыкIушхоу щыт. — Ежъ дахэу гушыIэу ихэбзагъ, ащ фэдэу сэ кысфэ-мыIоми, кыIогагъэм имэхъанэ сымыукоу къэсэIожы, ащ сыришыбат.

ЕджапIэм адыгэ гъэзетыр Дарихъан бэкIаерэ кыыхыгъ, етIанэ кыыхыжыгъэп зэа-къуи: ащ хэлъри нэужым кызы-гурыIожыгъ: гъэзетым изэу итыгъэр Сталиным исурэт, Ста-линым фэкIорэ тхылхэр, ищытхъу, илэшыгъ — нэмы-кIэу колхоз къэбар заул, завод-хэм яшIуфэсхэр, дунэе къэбар цыкIуэхэр. КъэсшIэжърэп, ау тащыщ горэ еупчIыгъ: «Адэ, Дарихъан, мы Сталиным нэ-мыкI гъэзетым зи кырадзэрэ-ба?» Ащ нэуж адыгэ гъэзетыр классым кыыхыжыгъэп, ы-гыгъэуи слъэгъугъэп, директорыр лъэшэу кыфэгубжыгъэу къэ-баркIэ кырахьакIэу мзээ за-улэ ыхыгъ, ау ащыгъупшэ-жыгъэщтын, игугъу ашIы-жыгъэп, ежъ Дарихъани гуп-сэфыжыгъагъэ. Тэ тищыIэкIа-гъэу зигугъу нахьыпэу къэс-шыгъэм шыщ цыпэ гори гъэ-зетым ибгъотэнэу шытыгъэп, гъэзетыр тезыдзэхэрэм ар ялэ-жъэгъэнэу шытэп, птхынэу узы-фитыр ары гъэзет нэкIубгъом итыгъэр; узыфимыгъыр птхыкIэ сыда имэхъанэр, ащ уеунэ-

гъагъэр фыжыбзэу, IэгуйтIумэ зэрэчIафэу. ЧыIэм фэшI сцэ-хэр зэутэкIхэзэ, еджапIэм сы-къэчъэжы, къэгъэгъэ Iарамы-шор Дарихъан естыгъ. Ары апэрэу къэгъагъэ зыгорэм зэрэ-стыгъэр. Сщыгъупшэжырып...

Гурыт еджапIэр Едэпсы-къоякIэм дэтыгъ, къоджэ зау-лэу зэхэсмэ ар агупчагъ: Шэ-бэнэхьабл, Къэзэныкъоежъыр, КъэзэныкъоякIэр, Едэпсыкъое-шор (Едэпсыкъоежыи ралэ-щтыгъэ) — къоджитфымэ къа-рыкIырэ клалэхэр ащ шеджэ-щтыгъэх, мафэ къэс гъогушхо акIузэ. Тэ тиунэрэ Едэпсыкъое-гурыт еджапIэрэ азыфагу километри 6-рэ метрэ шъи-чрэ илыгъ, КъэзэныкъоякIэр километрипIкIэ нахъ чы-жыагъ. Джащ фэдиз гъогу-р къэткIугъэу еджапIэм тызыда-хъэкIэ, етIани «физзарядк» аломэ, титхылыгъэхэр чыгъ-чIэгъым чытагъэтакъохэмэ, еджэпIэ шагушхор зытфыхэ кытагъэчъыхъэу шэн ахэ-лыгъ. Гъэтхэпэ-бжыхъапэм гъо-гухэр гъушъэ хъумэ, псынклэ хъызырэу тызекIоштыгъ, отI-псытI лъэхъаным лъакъор уимыгъэдзэу псынжышхуагъ — «Едэпсыкъое псынжъыр зы-мыутагъэм псынжъ ылъэгъу-гъэп» алоштыгъ. КIынышхо тыхэтыгъ. Мыжъо тетэкъуа-гъэу гъогу горэ къуаджэм блэ-кIыштыгъ, ар Шэбэнэхьаблэ занкIэу кIоштыгъэ. Сыдым фэшI? Хэбзэ IофшIапIэм Iут-хэм Шэбэнэхьаблэ нахьышIу алъэгъоу арыгъа? Къуаджэр Пшызэ Iушъо шыпкIэм Iу-сыгъ, Пшызэ къухъэхэр шызе-кIоштыгъэх, лэжыгъэу Те-уцожь районым кышыкIырэр зэкIэ рашалIэу, «Заготпункт» ыцIэу ащ Iутыгъ. КъухъэкIэ

тIыэкI кызырэхъэу тыщыIагъ. А шыIэныгъэм шыщ гъэзетхэм къатхъу шытыгъэп. Ащ пае къэмынэу «Социалистическэ Адыгеир» цыфмэ ягунэсыгъ — ящылакIэ икъу фэдиизэу кытемыгушыIэми, адыгэб-загъ зэрэтхыгъэр, абзэ — ады-габзэр — ыгъэкIодыштыгъэп. Гурыт еджапIэм адыгабзэмкIэ тыщезыгъаджэщтыгъэр Шъхьа-щэкъо Рахъмэ — «Рахъмэ цыкIур» ралэщтыгъ. Лъхъан-чэу, Iужьу хъазырэу, ынэхэм нэфынер акIизэу, къэбзэдэдэу, дэхэдэдэу адыгабзэмкIэ гу-щыIэу. Адыгэ гъэзетым сызэ-рэкIырыпIыгъэр ешIэти, за-горэ кысфихъэу ихэбзагъ. «ОшIа, Казбек, бзэр дэхэклаеу пIуль, адыгэ гъэзетым фатхэ-зэ шIыба, гушыIэм фэшI, мы гъогум кIынэу тешъулагъо-рэм ехылагъэу». Афэстхыгъ, мазэ фэдиз тешIагъэу кыты-радзагъ, гъэшIэгъоны, ащ кы-нэуж КъэзэныкъоякIэм шыщ еджакIохэр Едэпсыкъуае ащэ-хъу рагъэжъэагъ. ШыпкIэ, мзээ зытIу горэкIэ «машинэр къутагъэ» алуи, а Iофыр джащ шаухыгъ. Джауштэу «селькор» (къуаджэм дэсмэ къатхырэ къэбар цыкIуэхэм ар къэзыт-хырэм ылэкъуацIэ пыдзагъэу ар патхэщтыгъэ) сыхъугъ.

Гъэзетым сыкIэтхэнэу сыгу исыубытагъ (ащыгъум ятфэнэрэу классым сисыгъэн-фай), ау ахыщэ тыдэ кыпхы-ща? Сырныч, сабын, шыгъу рищэфынэу тIанэ ахыщэ ыгъо-тыштыгъэп (хьакъулахыым кылыжыштыгъэп). ТешIагъэ шымыIэу ежъ «Социалистиче-скэ Адыгеим» ахыщэ тIэкIу кысфаригъэхыгъ — статья цыкIоу афэстхыгъагъэм ыпкIэу — почтэм сычIахыи, адыгэ гъэзетым сыкIэтхагъ. Ащ илгъэс тIокIиш Iэпэ-чыпэ те-шIэжыгъ, а уахътэм кышчы-ублагъэу адыгэ гъэзетыр кыс-фамыхъэу кыыхэкIыгъэп зы мази, Москва илэсипIлI фэдиизэ сыщеджагъ, Бытырбыфы (Ле-нинград зыфаслорэр) илгъэс за-

кIохэр зэкIэ зэгорэм ащ иIофы-шIагъэх.

Институтым сызчIахъэм, адыгэ гъэзетым иредакциие сикIопIэ шыпкIэ хъугъэ — гъэ-зетым иIофышIэхэри, адыгэ литературэм шыщ тхакIохэри ащ нэлъасэ кышысфэхъугъэх. Гъэзет пшыныр зэрэмыпсын-кIэр синэрылгъэгъугъ — чэщ ямыIэу, мафэ ямыIэу, гъэпсэ-фыгъо мафэхэми лажъэхъу — Iоф псынклэна IофыкIэ пчэ-дыжъ къэс уублэнышъ, а мафэ дэдэм гъэзетым кыбдзэ-жыныр фэягъ. А лъэхъаным Хрущевыр тетыгъ, ащ иужым Брежневыр ары, тIуми макIэ къаIоштыгъэп, зыжэ мыуцу-хэщтыгъэр Хрущевыр ары, етIани пчэдыжым кыIуагъэр пчыхъэм зэблэхъужыгъэу те-летайным кытыштыгъэ; агъэ-хъазырыгъэхэ материалыр зэ-лахъужыныр фаеу кыыхэкIы-щтыгъ мымакIэу. Ащ кIыгъу-хъу хызмэтэшIэн Iофхэм къа-тегушыIэщтыгъ гъэзетыр, икIэухым дунэе ыкIи спорт къэбар тIэкIу. Арэу шытми, гъэзетым журналист IэпIэсабэ шылажъэщтыгъ — Хьуажъ Исмахыл, Шъоджэ Мыхъам-чэрий, Бэджэнэ Иляс, ХьакIэ-мызэ Рэщид, Лъэхъусэжъ Хьа-джэрэтбий, ЦуякIо Джахъфар, Пэнэшъу Хьамзэт, Пэнэшъу Сэфэр. ТхакIохэм ащыщхъу Жэнэ Къырымиз, ПэрэныкIо Мурат, Iэшъынэ Хьазрэт. Пэ-нэшъу Сэфэр тхакIо зыщыхъ-угъэр гъэзетыр ары, гъэзетым литературэ IофымкIэ алгъэ шы-теуцуагъэх Кошбэе Пшымафэ, ХьакIэмызэ Биболэт, Бэгъ Нур-бий.

Кошбаир ныбжыкIэ дэдэу гъэзетым чIэхъэгъагъ, ямы-шIыкIэу дахэу, къабзэу, кы-Iуатэрэм ыгуи ыпси ахэлъэу, очерк хьарзынэхэр, рассказхэр

КЪОДЖЭ ШЫАКІЭР

Шыхъафым зэкІэри хэлажъэ

ПсэупІэм хэхьэрэ чылагъохэм ящылакІэ зэрэзэ-хэщагъэр, къиныгъоу зэшлуахыхэрэр, Іэпылэгъу къафэхъухэрэр къедгъэуатэ тшлоигъоу джы-рэблагъэ зылудгъэкІагъ Мыекьопэ районым хэхьэрэ Красноульскэ къоджэ псэупІэм иадминистрации ипащэу Сергей Угай.

Ащ къызэрэтфилотагъэмкІэ, а къоджэ псэупІэм хэхьэх къутырхэу Калининэр, Гражданскэр, Коминтернынэр, Вольнэр, Ткачевыр. ЗэкІэмкІа ахэм нэбгырэ 1750-рэ ащэпсэу. Сыдырэ псэупІа фэдэу, ахэм джырэ уахътэм диштэу зэшлохыгъэн фэе къиныгъоу зэфэшхъафхэр адэлтых. А зэпстэуым мылкъу шуклае пэлугъэхъэгъэн фаеу щыт. Ар къагурылосэ, къиныгъохэм ядэгъэзыжынкІэ яшлуагъэ къагъакІо а коимкІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэу Игорь Ческидовымрэ Александр Ботэрэ. Зыщыхадзыгъэ коим ипсэупІэхэм социальнэ щылакІэм епхыгъэ ыкІи нэмыкІа Іофыгъохэр щызэшлохыгъэным пэлухъащт бюджет ахъшэу депутат пэпчъ фагъэнафэрэр агъэфедзэ Красноульскэ къоджэ псэупІэм ахэр Іэпылэгъу фэхъух. Анахъэу цыфхэр зыгъэгумэкІыщтыгъэхэм зыкІэ ащыцъ зашъохэрэ псыр псэупІэхэм алыгъэІэсыгъэныр.

— А къиныгъор, — еІо къоджэ псэупІэм иадминистрации ипащэ, — Краснэ Улькэмрэ къутырэу Вольнэмрэ ащызэшлотхыгъ, ащ епхыгъэ ІофшІэнхэр Коминтерным щэкІох. ПсэупІэхэм артезиан псынэхэр ащыттхъугъэх, ау псым идэгъугъэ уигъэрэзэн дэдэу щытэпти, ар зэрэтыгъэбзыщт оборудование къэтщэфыгъ. Коминтерным зыр щыдгъэуцугъ, бэ темышІэу Краснэ Улькэм щыдгъэфедэу тыублэшт. ЗэкІэмкІа щы тищыкІагъ. Ащ фэдэ зы пкъыгъом сомэ миллионныкІо фэдиз ыуас. Тызыхэт илгъэсым ыгузэгухэм адэжъ торг зэхэтщэшт, джыри зы устаноккэ къэтщэфышт. Ащ ыуж къутырэу Гражданскэ закъор ары псы Іофыр зыщызэшломыхыгъэу къытфэнэжыщтыр.

Чылагъохэм псыр алэклагъэхэ къодыекІэ а Іофыр икъу фэдизэу зэшлохыгъэу пльытэн пльэкІыщтэп. Сыда пІомэ псым епхыгъэ фэІо-фэшІабэ зэшлохыгъэн фаеу щыт. Тигуцылэгъу къызэрилуагъэмкІэ,

ащ фэдэ фэІо-фашІэхэр чылагъохэм ащызыгъэцакІэщтыгъэ предприятиеу ыпэкІэ Іоф зышІэщтыгъэр истыхъагъ. Джы ащ ычІыпІэкІэ къоджэ администрацием епхыгъэ унитарнэ предприятиеу цыкІу зэхашагъ. Ащ иІофшІэн зэрэгъэпсыгъэм администрациер ренэу лгъэллэ, илгъэсыр зауукІэ зэфэхьысыжхэр ашІынхэщт, агъэунэфыщт тапэкІэ ащ иІофшІэн зэрэгъэпсыгъэщт шІыкІэр. КъазэрэфекІурэм тегъэпсыкІыгъэу цыфхэм ыпкІэ къабгъэтын хъумэ, псы кубометрэм сомэ 25-рэ тэфэщт, ау ежъхэм сомэ 16-м шІомыкІыщтэу агъэнфагъ. Мылкъум къыщыкІэрэр администрацием ибюджет къыхэкІырэмкІэ рагъэкъужыщт.

Тигуцылэгъу ятІонэрэ къиныгъоу зигугъу къытфилотагъэр сабий ІыгыпІэр ары. БэшІагъэ ащ ыпкэ загъэуцугъэр, ау ар птыным ыкІи Іоф ышІэу ыублэным фэшІ ІофшІэныбэ ищыкІагъ. Ащ фэдиз мылгъу ежъхэм зэрагъотылгъырэп. Арышъ, къиныгъом изэшлохын район администрацием ипащэу Евгений Ковалевым инэплгъэу ит, амал щыІэ зэрэхъугъэм лыпытыгъу къаделэнэу къыгъэгугъагъэх.

Сергей Угай къытфилотагъ къоджэ псэупІэм хэхьэрэ чылагъохэм къэбзэныгъэ адэлтыным ренэу анаІэ зэрэтырагъэтырэр. Къэбзэныгъэм имаэу республикэм щыкІорэм хэлажъэхэзэ, мафэ къэс пІоми хъунэу урамхэр, нахьыбэрэ цыфхэм якІуапІэу щыт чІыпІэхэр гъэкъэбзэгъэхэм, хэкІыжхэр адэщыгъэнхэм ехылІэгъэ ІофшІэныбэ агъэцакІэ.

— Шэны тфэхъугъэу, — еІо тигуцылэгъу, — чылагъохэм хэкІыжхэр ащызэтемыонхэм тылгъэллэ, ифэшъошэ Іофыгъохэр зетэхъэх. Джырэблагъэ администрациер сыхъат зэулэкІэ зэфэтшІи, зэкІэ тиІофышІэхэр хэкІитэкъупІэхэм ягъэкІодын хэдгъэлэжъагъэх. Тхьамафэм къыкІоцІэ зэ тракторым чылагъохэм пыдзафэхэр адещых.

Леонид МЕРТЦ.

бэу къыхиутхэу ыублэгъагъ. Кошбаим илгъэхъаным гъэзетым хэпшыкІэу лгъэбэкъу дахэ ыдзыгъагъ. Ауми, Кошбайри нэмыкІхэри щыІэныгъэм хэлъ лгъэныкІо хылыгъэхэр нэиутэу къалэгъэу тхэщтыгъэх пІон шІэкІыщтэп — ащ, нахьыпэм фэдэу, ІофышІэ пэрытхэр, колхоз щыІакІэр, хьар горэ зыхэлъ къэбархэр ары къыхахыщтыгъэхэр. Гъэзетым ар илажэп, гъэзетыр къыдэзыгъэкІыщтыгъэхэм ар емыкІу афэллгъэгъуэнэу щытыгъэп, тІэкІу узэрэдэхэу къыптекуонэу, «укыгъэ-шъонэу» хъазырыпсэу партием ихэку комитет акІэрытыгъ — джары хабзэр, Москва къыкІыр хабзэр зыфэдагъэр, ащ удэхынэу, нахьыежъ, ар уукъонэу амал имылагъ, ульащІэу, ушІанэу, тхъабзэ Іае горэ унагІэ тегъэпкІагъэу урамным укытыратІупшыщыханэр къурэу ащыхъунэу щытыгъэп.

Арэу щытми, гъэзетыр къыдэкІыным тыпаплгъэу пчэдыжъ къэс тежэщтыгъэ, «гъэзетым мыр къыхагъ, мыдрэр къыхагъ» аІоу урамным щызэ-ІукІэхэмэ рыгушІэхэу. Сыдэу лгъэхъанэр зыщэтми, цыфмэ ящыІэныгъэ ар хэтыгъ. Сэ сшъхэкІэ лгъэшэу сыфэраз, сиадыгъэгъэ-цыфыгъэкІэ, сыбзэ иамалхэмкІэ зышІуагъэ къысэкІыгъэмэ ащыцъ адыгэ гъэзетыр, мыапэрэмэ, аужэп. Ащ нэфэшхъафкІи — ащ шъэф хэлъэп — гъэзетым сыфэрэзэн къыстэфэ. СшІэрэп зэрэхъупэщтыгъэр, хэгъэгъу гупчэм гъэзет Іофхэм садэлэжъэнэу сыщеджэн гухэлъ сІагъ — ащ Бэрэтэрэ Хьамиди, ХьокІо Заури щеджагъэх, тикъуаджэ щыщых; зэгъогогъукІэ сычІэмыхъэм, ятІонэрэм сычІэхъашъун сшІошІэу къэсхыгъэ, сІагъ ащ фэдэ амал. Ау Москва ушеджэным Іоф къын закъоп пылгъэр, бэ, анахъэу къыбдэлэпылэн уиІэмэ, Іоф пстэури кынэп. Ащ фэдэ горэм сыщыгуыгъын чІыпІэ ситыгъэп. Мыекьуапэ сыккъэуагъ, «къалэм сэкІо, тян, седжэн сэлэ», «кІоба, сикІал, кІо, Тхьэм пшІоигъор къыбдегъэхъу». КъалэкІэ Краснодар ары адыгэхэр заджэхэрэр, мээзэ залэ тешІагъ тянэ къалэм сыщеджэу къэбаркІэ ыІоу. Мыекьуапи псынклэгъэп ушеджэныр — фэтэрыр ары, пшыгъыщтыр, зыуплгъащтыр ары — шхалпэхэр пыутыгъэхэп. ЕтІани уеджакІомэ. Нахьыжъ курсхэр чыгъэе (дубзавод) ІофшІапІэм макІохэу, ахъщэ дэхэкІае къышчалэжы фэдэу макъэ къытэ-Іугъэти, тыкІуагъ, чэщ реным чыгъэе пхъэшхохэр вагонхэм къарытхымэ, зэтетлгъэхэу Іоф зытэшІэм, сомэ тІурытІум жыгъэй тІэкІу къэхъоу къэдгъэхъагъэу къытаІуагъ, ари къытамытыгъэу тІо-щэ тагъэкІожыгъ. «Ар хъухэнэп», сІуагъэ сыгукІэ.

Редакцием сыкІоу сихэбзагъэти, Пэнэшъу Хьамзэт дэжъ сычІэхъагъ, сыкиишІагъэн фай, «ппэ кІыхъэ къелэлэхэу, сыда къэхъугъэр? — ыІуагъ, — некІо моу», сырищажы, нэмыкІ кабинет сищагъ, «Іялэс, — еІо, — мы кІалэм унаІэ тегъэтыгъэмэ дэгъугъэ, зыгорэхэр къытхышъунхэ фэдэу сыхэплгъэ», «дэгъуба, Хьам-

зэт, дэгъу», — ыІуагъ Бэджэнэ Іялэс. Ащ щыублагъэу гъэзетым теубытагъэу сыфатхэу сыублагъэ. Тхьэм джэнэт лгъэпІэр къырет, лІы дэгъугъ, гукІэгъу хэлъыгъ. Лгъэшэу сафэраз Хъуажъ Исмахъили, Шьоджэ Мыхъамчэрыи, Іэшъынэ Хъазрети, Андырхъое Джантэмыри — зэкІэми. Гъэзетым къыщысылэжърэм загъорэ си-ныбджэгъу студентхэр рысхъа-кІэхэу къыхэкІыгъ, «некІох, кІалэхэр, тІэкІу горэм» сІоу. Сыдэу щытми, фэтэруу сызэрысым естын фэдиз мазэ пэпчъ гъэзетым къыщысылэжъу хъугъэ.

Ари Іофышху, ау нахъ инэу сыгукІэ разэ сызышІэрэр, адыгэ гъэзетым тхэн Іофым дэхэкІаеу сыфэкъулай сишІыгъ, адыгэ литературэм сытегушъы-Іэнри ащ щысыублагъ; «Къазбекышхор, моу мыр къытфэтх, мы тхылым еджи, пшІошІ горэ къелуалІ» ыІомэ, ІофшІэнхэр къыситыхэзэ, апэрэ рецензиэхэр, статья мыиышхэр сзыгъэтхыгъэр Іэшъынэ Хъазрэт. А лгъэхъаным литературэм фэгъэхыгъэу гъэзетым бэ къыхъэу щытыгъэп, мазэм усэ зытІу, рассказ цыкІу гор е сатыр 200 горэ хъурэ рецензиэ мыиышъ. Джы нахьыбаІо къыхауты хъугъэ, нахъ шъхъафитхэу матхэх. А лгъэхъаным усэ птхыгъэм, статья горэми цензурэм щыбзэ нэд шъыпкъэм климыгъэкІэу гъэзетым къыбгъэхъаным иамал щыІагъэп. Ауми, тилитератури тилитературнэ критики учунхэмкІэ ащ шІуагъэу къыхыгъэм уасэ фэшІыгуай — МэщбашІэм, Іэшъынэм, Бэрэтарым, Къуекъом, КъумпІылым яусабэ гъэзетым апэрэ макъэр щагъэ-тэу бэрэ къыхэкІыгъ. Критикхэм альапси — Шъхъэлэхъо Абу, Къуныжъ Мыхъамэт, Цуамкъо Тыркубий, ЛгъэпІэрышэ Хъалидэ амакъэ зыщыуцугъэр (сэри ахэм сачыщ) адыгэ гъэзетыр ары. Джы къызнэсыгъэм сщыгъупшэжърэп Къуныжъ Мыхъамэт ирецензиэ горэ — ар МэщбашІэм итхыгъэу «Сидунай» (1957-м къыдэкІыгъ) зыфиІорэм фэгъэхыгъ, «Поэтым идунай» шхъэу фишІыгъэр, ар джы къызнэсыгъэм анахъ рецензиэ дэгъоу критикхэмкІэ тхыгъэм апэ ифэшъуашэу исэгъэуцо.

Ау зы шыпкъэ: литературэм иІоф хылыгъэхэм гъэзет нэкІубгъом уащытегушІэныр псынклэгъэп, ащкІэ «Социалистическэ Адыгеир» къахэщэу щытыгъэп, адрэ гъэзетхэм афэдагъ — щыкІагъэмэ ягугъу къэпшыныр, партием итхъэмэ-тагъэхэм къащыублагъэу ежъ тхакІохэмкІэ щыкІэкІыжъэу, зигуапэ ахэтыгъэп. Зы къэбар горэм игугъу къэсшІын. Ащыгъум культурэмкІэ адыгэ гъэзетым иотдел ипэшагъэр Лгъэустэн Юсыф. «Шэуджэн Мос» зыцІэ романыр къыдэкІыгъа-кІэу щытыгъ. «Моу къычІахъэ, — ыІуагъ Юсыф, сапэ итэу икабинет гузажом хэтэу чІэхъажызэ, — мыр Кэстанэм къыдигъэкІыгъаІ, пшІошІырэр къелуалІ умышынэу, объективнэу». «Сыд ма къэхъугъэр?», — сІуагъэ, фэстхыгъ, епІыкІэу фысиІэр къэсІуатэу, «къызэрэ-дэкІыгъэр дэгъу», сІуагъэ,

Мосэ темыфэу щытэп роман фэптхынэу, Кэстанэри кІэлэжъэп, тхэным фэкъулаиджэуи щытэп сІозэ, щыкІагъэу хэслгъэуагъэри сыушгъэфыгъэп, кІэсымыгъэтхыпагъэм, шъхъэ-ихыгъэ хъазырэу ягугъу къэсшІыгъ. «Хъау, Казбек, — еІо Юсыф, — гухэкІ нахъ мышІэми, редакцием шеджагъэхэм-кІи къэптхыгъэр зымыштырэр нахьыб, зымыштахэрэр обкомыр ары».

Джащ щытыгъыгъ сшІошІызэ, мазэ фэдиз тешІагъэу ХъэдэгъэлІэ Аскэр романым фэгъэхыгъэу къытхыгъэр къыхаутыгъ, сэ сисатя зэреджагъэр пшІэнэу, иджэуап фэдэу. Арышъ, критикэ тІэкІу хэлъ хъумэ, гъэзетым къыщыхъу-уыныр псынклэу щытыгъэп. Джыри щытэп, ау джы зыгъэ къақорэр нэмыкІ Іоф...

ЩыкІагъэ зимыІэ щыІэп, тэ тигъэзети зэшІуимыхэрэ Іоф макІэп ыпэкІэ щыІэри, ыуж къынагъэри. Ежъ илажы хэлъ, имылажъэр нахьыб. Арэу щытми, тиадыгъ тарихъ мы лгъэшІэгъоу блэкІыгъэм зыфэдагъэр птхын узэрэфитыгъэм къышчымыгъаІэу къытхыгъэ къыры-кІуагъ, ащкІэ ыльэкІырэм кІигъэхъагъэп пІоныр тэрэзэп. Цыфмэ ящыІэныгъэ хылыгъэ зэрэхъэгъоу партием щыушгъэфыщтыгъэ, ар тигъэзет къытыридзэн амал иІагъэп. Арэу щытми, илгъэсыбэм къыдэкІыгъэ нэкІубгъохэр зэпырыбгъэ-зэжъхэмэ, пльэгъушът гъэзетыр адыгэ лгъэпкъым зэрэфэшъыпкъагъэр, ицІыф шІагъохэм ядахэ зэрилуагъэр, гъэсэныгъэ-еджэн Іофыр хэкум зэрэщы-кІуагъэр, зэрэщыуцугъэр, литературэм, культурэм ягъогу-пэгъэ къызэрымыкІохэр, ти-адыгабзэ зэрымыгъэкІодыгъэр, тиадыгагъэ къэухъумэгъэным, хэгъэхъогъэным хэдзэ-хадзэу щымытэу, ыналэ тет зэпытэу зэрэпылгыгъэр. А зэпстэуми адыгэ гъэзетым иІахышхо ахэлъ, ащ фэлэжъагъэх журналист ІэпІасэу пчъэгъабзэ, джы непи, къын амыІоу а Іофышхом Іутых журналист чанхэу, гупшысэ чанри, бзэ дахэри аІульэу, ахэр неперэ гъэзетым (джы ащ ышІагъэр тегъу ратыжыгъ, «Адыгэ макъ») хыалэлэу щэлажъэх, гъэзетым еджэхэрэм ахэр дэгъоу ашІэхэщт, ацІэ къес-Іожърэп — Тхьэм псауныгъэ къарет, амал зэриІэкІэ лгъэныкІоу пстэумкІи тиадыгъбзэ гъэзет агъэдэхэным, агъэбаи-ным ахэр пылгъэх.

Адыгэхэм тэ чІэтынагъэр бэ — лгъэпкъым ипчъагъэкІи, лгъэпкъыр зытесыгъэ чІыпІэхэмкІи. Тикултурэ, тыбзэ зыгъэкІодын Іофыгуаби тятэ-лагъ, ахэр джыри тапэ имылы-хэу щытэп. А Іоф къын пстэу-ми агузэгъу шыпкъэм тигъэ-зет — «Адыгэ макъэр» — ит. Сыадыг зыІоу, адыгэкІэ зызы-лыгъэжърэм иунэ мы гъэзетыр илгъын фае, сабийхэм, ныб-жыкІэхэм, зыныжъ хэкІота-гъэхэм ар къагурыІомэ, лгъэп-къым хэхъоныгъэу ышІыщтым къыщыкІэщтэп, нэмыкІ — ащ инэу ишІуагъэ къэкІонэу си-щы хэ тель. КъызыщысшІэжърэм щыублагъэу ар сэ гъусэу си-Іэшъ, сыкІэгъожъэу мафэ къы-сэкІугъэп.

ЩЭШІЭ Казбек.

ИОФШІЭНЫР ЩЫНЭГЪОНЧЪЭНЫМ ПАЕ

Иоф зышлэрэ цыфхэм ящы-
лэныгъэрэ япсауныгъэрэ якъэ-
ухъумэнкІэ мэхъанэшхо зилэ
лэныкьохэм ащыц ИофшІэ-
ным зэрищыкІагъэм тетэу
аналэ тырагъэтыныр. Хабзэм
икъулыкьухэм, ИофшІэн язгы-
хэрэм, профсоюзхэм акІуачІэ
зэхэлъэу ащ фытегъэпсыхъгъэ
Иофтхьабзэхэр зрахъэх. Иоф-
шІапІэм щымыфыкьонхэмкІэ,
сэныхъатэу зэрылажъэхэрэм
кыяхэкІын ылъэкІышт узхэр
кыамыутэлэнхэмкІэ ИофшІэ-
ным икъэгъэгъунэн епхыгъэ
екІолІагъэхэм федеральнэ лъэ-
ныкьомкІи, шьолгырхэмкІи
аналэ атырагъэтын фае. Эконо-
микъэрэ социальнэ лъэныкьом-
рэ афэхъурэ зэхъыбныгъэхэм
ялгытыгъэу пшъэрылхэр тэ-
рэзэу зэшІомыхыгъэхэ хъу-
щтэп.

ИофшІэнымкІэ дунэ органи-
зацией мэлылфэгъум и 28-р
ИофшІэным икъэухъумэн и Ду-
нэ мафэу ыгъэнэфагъ. Мы
лъэныкьомкІэ зэшІомыхыгъэ
Иофгыдохэм дунэ обществен-
ным ыналэ кыатиридзным,
ИофшІапІэхэм фыкьоныгъэу
щафэхъухэрэм кыкІегъэчы-
гъэным апае зэдаштагъэу ду-
наим ихэгъэгуи 110-мэ ар ащы-
хагъэунэфыкІы.

Правовой лъэныкьомкІэ
ИофшІэным икъэухъумэн лъэпсэ
шъхьалэу илэхэр: Урысые Фе-
дерацием и Конституцие, Уры-
сые Федерацием ИофшІэнымкІэ
и Кодекс, шьолгырхэм ИофшІэ-
ным икъэухъумэнкІэ, техникэм
ищынэгъончъагъэкІэ хэбзэгъэ-
уцугъэу ялэхэр, ащ нэмыкІэу
ИофшІэным икъэухъумэнкІэ

социальнэ гарантис шъхьалэхэр.
Урысые Федерацием ИофшІэ-
нымкІэ и Кодекс ия 210-рэ
статья ИофшІэным икъэухъу-
мэнкІэ къралыгъо политикэм
илъэныкьо шъхьалэу мыхэр
щыхегъэунэфыкІых:

— цыфхэм ящылэныгъэрэ
япсауныгъэрэ якъэухъумэн ап-
шъэрэ мэхъанэ етыгъэныр;

— ИофшІэныр щынэгъон-
чъэу щытыным епхыгъэ феде-
ральнэ хэбзэгъэуцугъэхэр,
нэмыкІ шэпхъэ актхэр, про-
граммэхэр штэгъэнхэр;

— ИофшІэным икъэухъумэн-
кІэ Иофхэр зэрэзэхъагъэхэм тэ-
рэзэу лыплъэгъэныр, къэбарэу
ящыкІагъэр игъом алэкІэгъэ-
хъэгъэныр, ИофшІэхэр гъэхъа-
зырыгъэнхэр ыкІи нэмыкІхэр;

— ИофшІапІэм щыфыкьогъэ
цыфхэм ыкІи ахэм яунагъохэм
арысхэм хэбзэгъэуцугъэу щы-
лэм тетэу яфедэхэр къэухъу-
мэгъэнхэр, шІокІ зимыІэ соци-
альнэ страхованием тетэу ахэм
япхыгъэ Иофтхьабзэхэр зехъэ-
гъэнхэр.

Статистикэм кызырегъэ-
лгъагъэрэмкІэ, 2012-рэ илъэсым
Адыгэ Республикэм хызмэт-
шІапІэ мин 26,7-рэ фэдиз щат-
хыгъ, унэе предприниматель
ИофшІэныр зыгъэцакІэрэр нэб-
гырэ мин 19,4-рэ мэхъу.

ИофшІэным икъэухъумэнкІэ
Иофхэм язытет анахъэу къэ-
зыгъэлагъагъохэрэм ащыц нэб-
гырэ пчъагъэу ИофшІапІэхэм
фыкьуагъэ ащыкьугъэхэр. Къэ-
ралыгъо статистикэмкІэ Феде-
ральнэ кьулыкьум Адыгэ Рес-
публикэмкІэ ичІыплэ кьулыкьу
ИофшІапІэхэм фыкьуагъэ ащы-

хъурэ цыфхэр егъэунэфых.
Джащ фэдэу Урысые Федера-
цием социальнэ страховани-
емкІэ и Фонд икьутамэу Адыгэ
Республикэм щыІэми, ИофшІэ-
ным и Къэралыгъо инспекциеу
Адыгэ Республикэм щызэхэ-
щагъэми а Иофыр зэшІуахы.

ИофшІэнымкІэ АР-м и Къэ-
ралыгъо инспекцие кызырегъы-
гъэмкІэ, 2012-рэ илъэсым рес-
публикэм ихызмэтшІапІэхэм
ошІэ-дэмышІагъэ зыхэлъ тхъа-
мыкІагъэхэу кьащыкьугъэхэм
апкь кыкІэу нэбгыритІу лІагъэ,
нэбгыри 4-мэ фыкьогъэ инхэр
афэхъугъэх.

ИофшІапІэхэм ащ фэдэ тхъа-
мыкІагъохэр кьащымыхъун-
хэм пае къралыгъо инспектор-
хэм 2012-рэ илъэсым предпри-
ятиехэмрэ организациехэмрэ
уплэкІун 213-рэ ащызэхъагъ.
ИофшІэным епхыгъэ хэбзэгъэ-
уцугъэу щыІэр бьогъу 1097-рэ
аукьуагъэу кьызырэхъагъы-
гъэм пае ИофшІэн язгытхэрэм
ахэр дагъэзыжъынхэм телъы-
тагъэу тхыгъэ 213-рэ афагъэ-
хыгъ.

УплэкІунхэм ялэхъан хэ-
уконыгъэ шъхьалэу кьыхагъэ-
щыгъэхэр:

— Урысые Федерацием Иоф-
шІэнымкІэ и Кодекс ия 225-рэ
статья кыгъэуцурэ пшъэрылх-
эр пашэхэмрэ специалистхэм-
рэ аукьуагъэх, ИофшІэным икъэ-
ухъумэнкІэ яшІэныгъэхэм аха-
гъэхъуагъэп;

— я 212-рэ статьяу аукъо-
зэ щыгъын ыкІи цокъэ гъэнэ-
фагъэу ИофшІэхэм алэкІхъан
фаехэр аратыхэрэп, ИофшІапІэ
чыплэхэр аттестацие ашІыхэ-

рэп, медицинэ уплэкІунхэр зэ-
хъащэхэрэп, джащ фэдэу ИофшІэ-
ным икъэухъумэнкІэ шапхъэу
щыІэхэм икъоу ИофшІэхэр
ащагъэгъуазэхэрэп.

Хэбзэгъэуцугъэу щыІэхэр
укьуагъэ зэрэхъухэрэп анахъэу
зэпхыгъэхэр:

— пэщэ ІэнагІэхэр зыІыгъ-
хэм япшъэрылхэр икъоу агъэ-
цакІэхэрэп;

— ИофшІэнымкІэ Иофтхьаб-
зэхэр тэрэзэу зэхъащэхэрэп;

— мылкъу-экономикэ Иофы-
гъохэр зэрищыкІагъэм тетэу
зэшІуахыхэрэп;

— ИофшІапІэ кІоцІымкІэ
кыдэлъытэгъэн фэе лъэны-
кьохэр икъоу гъэцэкІагъэ хъу-
хэрэп.

Адыгэ РеспубликэмкІэ къэ-
ралыгъо инспекцием зэрилъы-
тэрэмкІэ, ИофшІэным икъэухъу-
мэн епхыгъэ хэбзэгъэуцугъэр
тэрэзэу гъэцэкІагъэ хъуным пае
ИофшІэн язгытхэрэмрэ организа-
циехэм ащылажъэхэрэмрэ яп-
шъэрылхэм адэмыхъу, Уры-
сые Федерацием ИофшІэнымкІэ
и Кодекс кыдилыгъэхэрэр зэ-
рищыкІагъэм лыкІахъэу зэ-
шІуахыхъэу цыфхэм япсауны-
гъэ икъэухъумэн аналэ тыра-
гъэтын фае.

Ащ елгытыгъэу Адыгэ Рес-
публикэм иорганизациехэм япа-
щэм ИофшІэным икъэухъумэн
и Мафэ изэхъэцэн аналэ тыра-
гъэтыныр игъоу афэтэлъэгъу.

**ИофшІэнымкІэ Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо
инспекцие ипашэ игуадзэу —
къэралыгъо инспектор
ишъхьалэм игуадзэу
С.В. КЛИМЧЕНКО**

ГЪЭТХЭ ГУБГЪОР

Пхъэныр дэгъоу зэхашэ

Адыгеим мэкъу-мэщымкІэ и
Министерствэ кызырегъыгъэмкІэ,
гъэтхэсэ лэжыгъэ зэфэшъхаф-
хъу халъхъан фэе гектар мини
113-м фэдиз хъазырым щыщэу
мэлылфэгъум и 26-м ехъулэу
апхыгъэр гектар мин 54-рэ. Ар
гъэрэкІо ащ фэдэ уахътэм рес-
публикэм шапхыгъагъэм нахы
гектар мин 34-м фэдиз хъазыркІэ
нахыб.

Республикэм ирайонхэм гъэт-
хасэхэм япхынкІэ агъэнэфагъэр
зэрагъэцэкІэгъэ процент пчъагъэр:
Джаджэр — 61-рэ, Шэуджэныр
— 52-рэ, Теуцожыр — 51-рэ,
Кошхьаблэр — 49-рэ, Мыекъуа-
пэр — 46-рэ, Красногвардейскэр
— 37-рэ, Тэхьутэмыкьуаер — 15,
кьалэу Мыекъуапэ кьепхыгъэ
хызмэтшІапІэхэр — 50.

Тыгуасэ ехъулэу республи-
кэм игубгъохэм ашапхыгъэ лэ-
жыгъэм пэлухъащт натрыфыр
кызыгышт чылапхэр гектар мин
14-м фэдиз хъазырма, зэнтхыр
гектар мин 1,7-м, гъэтхэ хъэр гек-
тар 441-м, горохыр гектары 130-м.

Гъэтхэ губгъом зинахыбэ
шапхыгъэр тыгъэгъазэр ары.
Мэлылфэгъум и 26-м ехъулэу
районхэм ащ ичылапхъэ зыцара-
гъэкІугъэ гектар пчъагъэр: Джа-
джэр — мин 13-м ехъу, Шэу-
джэныр — мин 5,8-м фэдиз хъа-
зыр, Кошхьаблэр — мин 51-м
ехъу, Красногвардейскэр — мин
4,5-м тІэкІу кьехъу, Теуцожыр
— мин 3-м фэдиз, Мыекъуапэр
— мин 1,4-м ехъу Тэхьутэмы-
кьуаер — 820-рэ, кьалэу Мые-
кьуапэ кьепхыгъэ хызмэтшІа-
пІэхэр — мин 1,6-м ехъу.

Мэфэ ошІухъу кызыэкІэлъы-
кІохэрэр агъэфедэхъэ, республи-
кэм ичыгулэжъхэм гъэтхасэхэм
япхынын джыри нахъ зырагъэ-
ушъомбгъу.

**ЛІЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтыбый.**

«АхъэкІагъэх»

Кошын ИофхэмкІэ Федераль-
нэ кьулыкьум икьутамэу АР-м
щыІэмрэ гьогурькІоныр щынэ-
гъончъэнымкІэ кьулыкьумрэ
зэгъусэхъу оперативнэ-пэшІо-
рыгъэшъ Иофтхьабзэу «Маршрут-
ка» зыфиІорэр тхъамафэрэ мы
мазэм рагъэкІокІыгъ. ІэкІыбым
кыкІыгъэ цыфхэм кошын
ИофхэмкІэ хэбзэгъэуцугъэу щы-
Іэхэр аукъоухэм кьыхэгъэчы-
гъэныр пшъэрылхэу ялагъ.

Иофтхьабзэр окІофэ чІыплэ
270-рэ аулпэкІугъ. Ахэм ащы-
щэу 236-р автотранспортыр,
34-р автостанцие ыкІи транс-
порт гъэуцупІэх.

Кошын Иофхэм альэныкьокІэ
хэбзэр аукьуагъэу кьыхагъэщы-
гъэр 61-рэ. ІэкІыб къралыгъом
ицІыфхэм ыкІи граждандствэ
зимыІэхэм УФ-м зэрэщыІэнхъу
щыт хэбзэхэр аукьуагъэхъу (ад-
министративнэ хэбзэуконы-
гъэхэмкІэ УФ-м и Кодекс иапэрэ
Іахъ ия 18.8-рэ статья), кьезы-
гъэблэгъагъэхэм кошын Иофхэм-
кІэ хэбзэгъэуцугъэхэр аукьуа-
гъэу (административнэ хэбзэ-
уконыгъэхэмкІэ УФ-м и Кодекс
ия 18.9-рэ статья), ІэкІыбым кы-
кІыгъэхэм УФ-м щылэжъэнхъу
зэрэщытхэмкІэ шапхъэхэр
аукьуагъэхъу (Кодексым истатъяу
18.10), УФ-м ицІыфхэм ІэкІы-
бым кыкІыгъэхэр зэрагъэла-
жъэхэрэмкІэ хэбзэуконыгъэхэр
зэрахъагъэу (Кодексым истатъяу
18.15) агъэунэфыгъ.

А. СЕМКИНА.
Кошын ИофхэмкІэ Федера-
льнэ кьулыкьум АР-мкІэ
иотдел ипресс-кьулыкьу
иІофшІ.

ШэпхъакІэхэмкІэ регъаджэх

КІэлэгъэджэ сэнэхъатыр
гукІэ кыхъэхын фае. Шэлагъэ
пхэлъэу сабыйхэм шІэныгъэ
ябгъэгъотыныр ІэшІэхъу щы-
тэп. Зисэнэхъат гуахъо хэзы-
гуагъэзэ Иоф зышІэхэрэм ащыц
непэ зигугъу кьэтшІышт бзыл-
фыгъэр. Ар Бжыхъэкъоежъ
гурыт еджапІэу N 11-м ублэпІэ
классхэмкІэ иКІэлэгъэджэу
Хьоткьо Зарем. Илъэс пчъагъэ
хъугъэ псэемиблэжъэу ащ Иоф
зышІэхэр.

Заремэ КІэлэгъэджэ уна-
гъом кыхъухъагъ. Ежымы
ицІыкІугъом кыщегъэжъагъэу
КІэлэгъэджэ фэмэ-бжымыхэр
кыхъахъэщыгъэх. Емыджэн-
джэхъу КІэлэгъэджэ сэнэхъа-
тым ищыІэныгъэ рипхыгъ.
Адыгэ КІэлэгъэджэ колледжэу
Андырхъое Хъусенэ ыцІэ зы-
хырэр кызыреухъу ИофшІэныр
ригъэжъагъ.

— 1996-рэ илъэсым кыще-
гъэжъагъэу мы еджапІэм Иоф
щысэшІэ, — еІо ащ. — СицІы-
кІугъом кызырэрэсшІосшІы-
щыгъэм фэдэу уКІэлэгъэ-
джэныр ІэшІэхъу щытэп, кы-
ныгъохэм сарихьыллэуи хъугъэ,
ау мы сэнэхъатым сицІыІэ-

ныгъэ зэрэспхыгъэмкІэ сыкІэ-
гъоужыгъэу кыхъэкІыгъэп.

ЫпэкІэ КІэлэцІыкІухэм тха-
кІэрэ еджапІэрэ амышІэу кы-
зэрэчІахъэщыгъэхэм фэдэжъэп
— КІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм
мэкІэ-макІэу арагъэшІэнэу ауб-
лэ. Джэгугъэ есэгъэ сабыр
еджапІэм кызычІахъэкІэ кьин
кыфэхъу. Апэрэ тхъамафэм ащ
фэдизэу кьин язгъэлъэгъурэп.
Сиегъэджен сыхъатхэр джэгукІэ
шІыкІэм тетэу зэрэзэхъэсщэ-
щтым сыпылъ.

Егъэджен-гъэсэныгъэм иду-
най хицэхэрэм емызэщыжъэу
Заремэ апылъ. Мыгъэ апэрэ
классэу ыштагъэм сабый 15 ис.
Ахэр зэрэІуш цыкІухэмрэ зэ-
рэнэутхэхэмрэ арыгушхозэ
ягугъу кышІыгъ. Ахэм феде-
ральнэ къралыгъо егъэджен
стандартым тетэу Иоф адешІэ.

— ЫпэкІэ Иоф зэрэтшІэ-
щыгъэм елгытыгъэмэ, джы
зэхъокІыныгъэшхохэр фэхъу-
гъэх, — кыхегъэщы тигушы-
Іэгъу. — ШэпхъакІэхэм ате-
гъэпсыхъагъэу тхылъэу кыта-
тыгъэхэм тетраде хъушъха-
фыкІыгъэхэр ягъусэх. КІэлэ-
цІыкІум ИофшІэнэу ыпшъэ кы-

фэрэр бэкІэ нахыбэ хъугъэ, ау
ащ ишІуагъэкІэ шІэныгъэхэмкІэ
нахъ чан зэрэхъухэрэр тинэры-
лэгъу. Егъэджен сыхъатхэми,
унэм гъэцэкІэжъынэу кыща-
шыжъэхэрэми ежъ-ежырэрэу
агъэцэкІэн фэе ИофшІэнхэр бэу
кьахэкІых. Апэрэ мафэм кы-
щегъэжъагъэу компьютерыр
агъэфедэн альэкІынэу етэгъа-
сэх. Презентацие цыкІухэр
ятэгъэшІых.

Егъэджен сыхъатхэм анэмы-
кІэу переменэхэми КІэлэцІы-
кІухэм яшІэныгъэхэм ахагъэ-
хъон амал ялэ хъугъэ. Ягулгы-
тэ, ягулгысэ хэзыгъэхъорэ
джэгуалъэхэр классым чІэ-
лгых. Ахэм ашІогъэшІэгъонэу

арэджэгух, КІэлэцІыкІухэри
нахъ зэрэпхых. ШэпхъакІэхэм
кызырэдальыгъэрэм, егъэджен
сыхъатхэм анэмыкІэу Иоф-
тхъэбзэ зэфэшъхафхэр мафэ
кьэс зэхэтэщэх. Ахэм КІэлэ-
цІыкІухэм сэнаушыгъэу ахэ-
лгыр кьащыхэтэгъэщы. Спор-
тым фэшагъэ зэрэхъуштхэм,
орэд кьэІонымкІэ, кьэшъоным-
кІэ Іэпэлэсэныгъэу ахэлъхэм
зятэгъэушъомбгъу. Чылэм дэт
спорткомплексым, культурэм и
Унэ яІофшІэхэм игъэкІоты-
гъэу тикІэлэеджакІохэм Иоф
кьадашІэ. Зэнэкьокъу зэфэшъ-
хафхэм ахагъэлажъэх, текІо-
ныгъэхэри ренэу кьыдахых.

ПАТІЫКЪО Анет.

УПСАУНЭУ УФАЕМЭ

Зигугъу къэтшы тшлөгъор лъэхъэнэ чыжъэхэм къащегъэжъагъэу уз зэфэшхъафхэм ягъэхъужынкIэ, псауныгъэр гъэпытэгъэнымкIэ цыфхэм агъэфедэрэ пхьыр (морковыр) ары. Народнэ медицинэм мэхъанэшхо зэритырэ а хэтэрыкIым шIуагъэу иIэр шIэныгъэлэжхэм кыаушыхъаты. Ащ хэлъых глюкозэр, фруктозэр, сахарозэр, каротиныр, витаминхэу В₁-р, В₂-р, В₅-р, С-р ыкIи Д-р, дэгъэ зэфэшхъафхэр, йодыр, калиир, кальциир, магниир ыкIи марганцыр, нэмыкIхэри.

Плъыр-стырым зыщыхъумэгъэнымкIэ пхьыр IэзэгъушIоу шыт, джащ фэдэу ар бгъэфедэнкIэ дэгъу пкъышIоным пкIантIэ кыхэфыгъэнымкIэ, шхэпсыр кыхэгъэклъыгъэнымкIэ, маркохэр гъэкIодыгъэнымкIэ, улагъэр нахь псынклэу гъэхъужыгъэнымкIэ. Ар амалышIоу алъыгъэ лъым иукъэбзынкIэ, быдзыщэр нахьыбэу бзыл-

фыгъэм иIэнымкIэ, кIуачIэу цыфым хэлъым хэгъэхъогъэнымкIэ, зэпахырэ узхэм защыхъу-мэгъэнымкIэ.

ИжыкIэ кыщегъэжъагъэу Урысыем пхьыр шагъэфедэ шIум, гум яIэзэгъэнымкIэ, нэхэм зэралъэгъурэр нахьышIу хъунымкIи ар Iэзэгъоу алъыгъэщыгъ.

Шъуфэсакъ! Гастрит, шъоуцыгъэу уз зилэхэм, зинэгъу ыкIи зикIэтиый узыхэрэм мы хэтэрыкIым игъэфедэн нахь макIэ ашIын фае. Джащ фэдэу витаминэу А-р бэу зипкыи-шIол хэлъхэри пхьымкIэ зэлэзэгъэныхэр ищы-кIагъэп.

Пхьым ыкIышIо пхъашэу (чыгъэшIур бэу хэлъымэ ары арэуицтэу зыхъурэр), чIыплэ шIу-цIэхэр илэхэу, ышхъапэ е ыцIыгъэ пышгукIы-гъэу шытмэ, ар бгъэфедэ хъуицтэп.

Чыхьыр (ангинэр)

Народнэ медицинам кызыр-риIорэмкIэ, мы узым уелэзэгъэнымкIэ амалышIу мэхъу пхьым кыы-кIэфыгъэ псы стэчаным (со-кым) бжъыныф цэлэ зытIуц гъэ-ушкьоигъэ халлхъэу ушхэнкIэ такык 40 илэу тIогъогогъо уешъозэ мэфI 2 — 3-м шIылымэ.

Макъэр икIыгъэу, жыкьэщапIэхэр плъыр-стыр хъугъэхэмэ

Пхьым кыыкIэфыгъэклэ псыр, цэ стырыр ыкIи шъоур зэхэбгъэкIухъащытх 5:5:1 Iахъхэу. Ар сы-хъати 5-рэ цыбгъэтыныш, стэчаным ызыплла-нэ фэдизым мафэм 4 — 6 уешъозэ шIыицт. Ащ пскэныр нахь егъэушъэбы ыкIи чыир еукъэбзы.

IэзэкIэ амалэу илэхэр

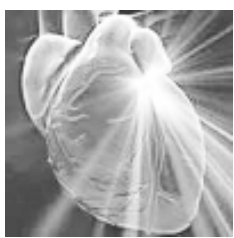
«Гъобэгы» (запор) зыфалорэм бэрэ уегъэгумэкIымэ

ПсауныгъэмкIэ ащ изэрар макIэп кызырэкIорэр, мэхъанэ емы-тынэуи шытэп. Народнэ меди-цинэм ащкIэ Iэзэгъоу къело пхьыр гъэушкьоилээмкIэ бгъэушъэбы-ныш, пыхынэу. МыщкIэ дэгъу пхьым тхъапэу пытхэр зыхэ-гъэжъукIыгъэ (ахэр гъэгугъэми хъуицт) цаим уешъоныри.

ГулыпцэлъыекIу (инфаркт миокарда) зилагъэхэм

Гу лытцэм шыц зы чIыплэ е чIы-плэ заулэ зэрэхэлъыкIыгъэм кыхэ-кIырэ узыр джары медицинэм зэ-рэхэтыр. АщкIэ IэнылэгъушIоу алъытэ апэрэ мафэу цыфыр сы-маджэ зыхъугъэм кыщегъэжъа-гъэу пхьым ипсырэ дагъэрэ зэхэ-тэу егъэшъогъэныр: пхьым кыы-кIэфыгъэ псы стэчанымкIом цай-джэмыхым из дагъэ хэгъэхъо-ныш.

Мы хэтэрыкIым кыыкIэфыгъэ псым сымаджэр ешъозэ шIылымэ, ыкIуачIэ нахь хэхъо, нахь псынклэу зетеуцожъы. Зы стэчаным из е ащ ызыныкIо ушхэным ыпэкIэ мафэм цэгъогогъо уешъон фае.

Ащ дыкIыгъоу цай кызыр-кIом ычIыплэ-кIэ хъамыц-хунтI (мыбэу) зыхэгъэжъу-кIыгъэ псым уешъозэ шIы-мэ дэгъу.

«Молочница» зыфалорэр сабийхэм ялэмэ

ИшIуагъэ къэкIоцт пхьым кыы-кIэфыгъэклэ псымрэ шъоумрэ зэ-хэгъэкIухъэхэу сабым ыжэкIоцI шыпфэмэ.

Зитхъабыхэр узыхэрэм, зы-нэхэм къащыкIагъэхэм

Стэчаным из псыр пхьым кыы-кIэпфыныш, ащ хэгъэхъоцт шъоу джэмыхышхъэ. А зэхэгъэ-кIухъагъэр зэрэгъэхъазырыгъэм лъыпытэу уешъоцт. Узыр зэкIэ-кIофэ арэуицтэу шIыицт.

Лъы макIэ кIэтыныр (малокровиер)

МыщкIэ амалышIоу шыт пхьым кыыкIэфыгъэклэ псы стэчанымкIэ, цэ стэчанымкIо ыкIи кIэнкIэ кур-гъуицтIу зэхэбгъэкIухъэхэу ушхэным ыпэкIэ такык 40 илэу уешъозэ шIылымэ.

КIэлэцIыкIум макIэу хэхъомэ

ГъэушкьоилээмкIэ бгъэушъэбы-гъэ пхьы грамм 200-м цэтэ тIэ-кIу хэлъэу мафэ къэс кIэлэцIыкIум ебгъэхъызэ шIылымэ, хэпшIыкIэу хэхъоцт.

Зэзмышъоуз, атеросклероз зилэхэм

* МэзипIым кыыкIоцI мафэ къэс цэгъогогъо пхьым кыыкIэфыгъэ псы джэмыхышхъэ уешъозэ шIылымэ дэгъу.
* ИжыкIэ кыщегъэжъагъэу мы узхэм яIэзэгъэнымкIэ народнэ меди-цинэм егъэфедэ пхьым, гынылIым ыкIи нэшъэгъум къащыкIагъэ псыр. Ахэр зэхэгъэкIухъагъэу стэчанымкIо мафэм 3 — 4 уешъомэ, ишIуагъэ къэкIоцтэу ары ащ зэрэхигъэунэфыкIырэр. Ащ дакIоу, зы лимоным къэкIоцтэу ары ащ зэрэхигъэунэфыкIырэр. Ащ дакIоу, зы лимоным къэкIоцтэу ары ащ зэрэхигъэунэфыкIырэр. Ащ дакIоу, зы лимоным къэкIоцтэу ары ащ зэрэхигъэунэфыкIырэр. Ащ дакIоу, зы лимоным къэкIоцтэу ары ащ зэрэхигъэунэфыкIырэр.

Гум екIужырэ лъыр зэрыкIо-рэ лъынфэхэм абгъухэр зэлэ-фыгъэ хъугъэхэмэ (варикозное расширение вен)

Пхьым итхъэпэ гъэгугъэ джэ-мышышхъытIум хэпIэцт псы гъэжъогъэ литрэныкIо ыкIи сы-хъати 8 — 10-м ар цыбгъэтыныш. УшхэнкIэ такык 20 илэу ащ фэдэ псэу стэчаным ызыцанэ фэдизым (фабэу) мафэм 4 — 5 уешъозэ шIылымэ, ишIуагъэ къэкIоцт. Арэ-уицтэу мазэ е мэзитIу узэрэзэлэзэн фаер.

Пэтхъу-лутхъу ухъугъэмэ

* Пхьым ипсырэ къэгагъэу «алоз» зыфалорэм ытхъапэ кыы-кIэфыгъэклэ зэфэдизэу зэхэ-плъхъащытх. Мафэм 4 — 5 ащ шыц пэм ибгъэатIоцт гъонт-кIо цырыцэу.

* Пхьым кыыкIэфыгъэ псым шыцэу Iахъиц, дэгъэ Iахъиц ыкIи бжъыныфпсэу зы Iахъ (3:3:1) зэхэбгъэкIухъащытх. Ащ шыц гъонткIуи 3 — 5-р мафэм 3 — 4 пэм ибгъэатIоцт.

Пхьым ипсырэ дагъэмрэ (зэ-фэдизхэу) ахэгъэхъоцт бжъы-ным кыыкIэкIыгъэ псым шыц гъонткIо зытIуц. Мафэм зы-тIо-зыцэ ар пэм ибгъэатIозэ шIыицт.

Косметикэм пхьыр зэрэшагъэфедэрэр

Нэгущом дагъэ кыхэкIымэ

ГъэушкьоилээмкIэ бгъэушъэбыгъэ пхьымрэ дэгъоу бгъэтхъурбгъэ кIэн-кIэпсымрэ зэхэбгъэкIухъанхэш, ащ хъаджыгъэ тIэкIу хэгъэхъоцт нэгум теплхъан плъэкIыным фэиI. Нэгущомрэ пхъашомрэ ар ащыпфэныш, такык 20-рэ тебгъэлъыицт.

Нэгущом дагъэ кыхэкIэу, джэфэу, фыкьуадэхэр тетхэу шытмэ, пхьыр гъэушкьоилээмкIэ дэгъоу бгъэушъэбы-ныш, ар нэгущом теплхъащт, такык 20 фэдизрэ тебгъэлъыицт. Пхьым псыбэ кыыкIэкIыгъэмэ, хъаджыгъэ тIэ-кIу хэгъэкIухъэмэ хъуицт.

ПкIантIэр бэу кыохымэ

Лъэшэу нэгум пкIантIэ къэхэу шыт-ми ишIуагъэ къэкIо мы хэтэрыкIым. Пхьы зытIу гъэушкьоилээмкIэ бгъэ-

ушъэбыныш, ащ хэгъэхъоцт зы кIэнкIэ кургъурэ дэгъэ гъонткIо заулэрэ. А зэхэгъэкIухъагъэр нэгущом тепл-хъаныш, такык 20-рэ тебгъэлъыицт. БзыуцыфкIэ нэгущом нэгущор плъэ-кIыжыныш, псы чыылэкIэ зыптхъа-кIыжыицт.

Шъхъацыр екIымэ

Шъхъац нэлэ лъа-псэхэр нахь пытэ хъунхэм ыкIи шъхъацыр жъыоу шыт-ным иама-лышIоу на-роднэ меди-цинэм кыы-лорэр пхьым кыыкIэфыгъэ псы джэ-мышышхъэм лимонис гъонткIуи 10

хэгъэхъагъэу шъхъащышом шыпфэ-ныр ары.

Нэгущо «пшыгъэми» уешIушIэшъуцт

* Пхьы гъэушъэбыгъэм цэ джэмы-шхышхъэ хэгъэхъоныш, ар нэгущом теплхъащт. Арэуицтэу шIыицэу уах-тэ уимылэмэ, псэу пхьым кыыкIэкIыгъэр шыпфэми хъуицт.

* Мылэрысэмрэ пхьымрэ гъэушъэ-быгъэхэу, зэфэдиз Iахъэу зэхаллхъэ-хэу такык 15 — 20-м нэгущом теб-гъэлъызэ шIылымэ, ащ ышъо зэлэхэу, нахь «зыкъешIэжъы».

* Нэгущор кIыфыцэу кытыцэхъу-мэ, тхъамафэм 2 — 3 пхьы гъэушъэ-быгъэр псыпсым кIоцIыплъхъэу ащ теп-лхъэзэ шIылымэ, нахь «кьуацIэ» ухъу-ицтэу къело народнэ медицинэм.

Нарэхэр

— Iазэр, сыолъэу, псынклэу садэжъ къакло, сишхъэгъусэ икIэтиый нэшъу Iаеу мэузы.

— Илгъэс 20-кIэ узэкIэIэ-бэжымэ, уишхъэгъусэ опера-ция сшIыгъэ, кIэтиый нэшъур хэхыгъ. ЯтIонэрэу илэн ылгъэ-кIышIтэп.

— Ар шъыпкъэ, ау цыфым ятIонэрэу шъхъэгъусэ илэн ылгъэ-кIышIтэп.

Нарэр УдыкIэко Казбек кыит-фигъэхъыгъ.

НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЖАКIЭМЫКIО Аминэт.

ЗыкIыныгъэм, мамырныгъэм ягъундж

Адыгэ лъэпкъым итарихъ быракъ и Мафэ мэлылфэгъу мазэм и 25-м дгъэмэфэклъыныр шэнышлү тфэхъугъ. Мыекъяупэ имызакъоу, тирайонхэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэухэрэ хэгъэгъухэм мэфэклъыр гум шлукIэ къинэжыну ащыкIуагъ.

Адыгэ быракъым итарихъ чыжъу къызэрэщэжъэрэм, дунаим щыпсэурэ адыгэмэ ашлукъабылэу, агъэлапIэу зэрэщытым, тилъэпкъ изыкIыныгъэ игъэпытэн быракъыр зэрэфэлэжъагъэм, ар непэ зэрэдгъашIорэм Бэгъушъэ Адам къатэгущылагъ. Мыекъяупэ икъэзэкъхэм япашэу Владимир Удаловыр, Адыгеим щыпсэурэ урымхэм якупэу «Арго» ипашэу, Мамырныгъэм и Лигэу АР-м щызэхэщэгъэм итхъаматэу Аристотель Спировыр, Адыгеим ис къэндзалхэм якультурнэ обществэу «Дуслыкым» ипашэу Алям Ильясовыр къэгущылагъэх. Республикэм ибыракъ ташъхъагъ щыбыбатэзэ мамырэу тызэрэпсэурэм яеплъыкIэхэр къыраоллагъэх, мэфэклъым хэлажъэхэрэм къафэгущылагъэх.

ЕплъыкIэхэр

Иорданием къыкIыгъэ Хъурмэ Хъасан, Сирием, Тыркуем, Иорданием, Германием, Израиль къарыкIыжыгъэ тилъэпкъэгъухэм, Москва, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Краснодар краим ащыпсэурэ тыхъакIэхэм, тиреспубликэ исхэм гушыгъэу тафэхъугъ. Дэрбэ Сэчнэт, Абыдэ Хысэ, Къэбэртэе Адам, Едыдж Мэмэт, Нэпсэу Нихад, МэщфэшIу Нэдждэт, нэмыкIхэу тызылукIагъэхэм Джарымэ Аслъан агу кыгушыкIыгъэу тэлъыгъ.

— Непэ мэфэклъышху, мэфэ гушIуагъу, — къэуатэ тианэрэ Президентэу, республикэм икъэралыгъо гъэпсын зилахышхо хэзышIыхъагъэу Джарымэ Аслъан. — Хэбзэ шапхэкIэ быракъыр зышаштэгъэ лъэхъанэу сызыхэтыгъэр псынкIагъэп. Адыгэ лъэпкъыр анахъ кын зыхэтыгъэ илгъэхэм быракъыр аухэсыгъагъ. Тиреспубликэ быракъыр щытштэнэу тызыфежъэм хэгъэгум щырэхбатыгъэп. Зэгурьлоньгъэ къэдгъотын тлэгъ.

кIыгъагъ. Виктор Кулаковыр колхоз тхъаматэу шытыгъ. Ащ фэдэ цыфхэм яшIуагъэ къэкIуагъ. Быракъым жъогъо 12 тет — ащ къыкIырэр адыгэхэр зыкIы ышIынхэу нахыпэкIэ зэрегущысэгъагъэхэр къызэрэнэжырэр ары. Непэ тиреспубликэ лъэпкъыбэ исэу, быракъым тычIэтэу тэпсэу. Къэндзалхэм, къэзэкъхэм, урымхэм, нэмыкIхэм къауагъ тызэгурьлоу тызэрэздэпсэурэр. А зэгурьлоньгъэр ары теклоньгъэмэ альапсэр. Тиреспубликэ гъэхъагъэхэр ышIынхэу, цыфмэ ящылакIэ нахъ дахэ хъунэу сыфэлъао.

АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, Парламентым и Тхъаматэ игуадзэу Iэщэ Мухъамэд, нэмыкI къулыкъушIэхэр зыхэлэжъэгъэхэ мэфэклэ зэхэхэм концертыхо къышатыгъ. Купхэу «Синдикэр», «Ащэмэзыр», «Казачатэр», «Дуслыкыр», артистхэу Мыгу Айдэмыр, Кушъэкъо Сим, Еутых Вячеслав, ЛIыбзыу Аслъан, Быжъ Дарин, Цышэ Зар, Барцо Руслан, оредыло цыкIухэр хэлэжъагъэх. Адыгэ джэгоу Бэгъэдыр Артур зеришакъэр пчыхъэм сыхъатыр 10-м нэс кIуагъэ. Шъхъаплъэкъо ГъучIыпсэрэ МэщфэшIу Нэдждэтэр Адыгэ Хасэм, зэхэщакIохэм ацIэкIэ пчыхъэзэхэхэм чанэу хэлэжъагъэмэ шIухъафтынхэр афашIыгъэх. Ансамблэу «Налмэсым» икъэшыуакIохэу Бэрэджэ Дианэрэ Нэгъой Мадинэрэ къызэрэталауагъэу, лъэпкъхэр зэфэзыщэхэр мэфэклэхэр тищыкIагъэх, ахэр тищыIэныгъэ игъунджэ.

Адыгэ быракъым, адыгэ шъуашэм, нэмыкI мэфэклэхэу Адыгэ Хасэр кIэщакIо зыфэхъугъэхэм дунаим зышашъомбгъу, гушIуагъоу къытфахырэм тырэгущо.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэр мэфэклъым къыщытырахыгъэх.

Мыекъяупэ икъокIыпIэ къышачубли, адыгэ быракъхэр гъэлагъэхэу автомашинэхэр зэхэтхэу къалэм иурамхэм къарыкIуагъэх. Мыекъяупэ ипчэгу кынэмысыхэзэ, шыухэр машинэмэ апэкIэ иуцауагъэх. Адыгэ быракъхэм жъогъо 12-у, щэбзашхэу къахэжыу-укIыхэрэм лъэпкъым итарихъ тигущысэхэмкIэ тыхашэ.

Къэуцухэшь, Iэгу афытеох

Урамэу Советскэм къырылорэ шыухэмрэ автомашинэхэмрэ нэм фэплъыхэрэп. Мэшалахъ. Бэ мэхъух, лыгъэмрэ лъэпкъ шэн-хабзэмрэ язекIуакIэ хэолъагъох. Гъогу зэпырыкIыпIэхэм къащымыуцухэу къалэм ипчэгу къызэрэ-кIухэрэм тылгъэплъэ. НэмыкI гъо-гухэм атет автомашинэхэр къызэ-теуцауагъэхэу мэфэклъым хэлажъэхэрэм яжэх.

«Гъогум тырагъакIорэп, тагъэгужъо, сыд мэфэклэ зэхашагъэр?» зыфэлIощтхэр зэхэтхыгъэхэп. Алэгъурэр ашIогъэшIэгъонэу, мэфэклъыр адагошы ашIонгъоу автомобилхэм къарыкIыхэзэ, шыухэм, быракъхэр зезыхъэхэрэм къафэнэгущIохэу къяплъых, Iэгу къафытеох.

Уимэфэклэ уигъунэгъу, къыбдэпсэурэ лъэпкъым, узымышIэрэ цыфым, гъогум рылорэм къыбдигошы зыхъукIэ, сыд фэдэу ар гушIуагъуа! Гум ихыкIырэр сыдзуштэу къэпIощта!

Пчэгум щалэты

Къалэм ипчэгу шъхъалэу В. Лениным ыцIэ зыхырэм адыгэ быракъым имэфэклэ щылгъагъэкIотатгъ.

Зэхэзышагъэр ыкIи къыдзэыгъэкIырэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащыпсэ-
урэ тилъэпкъэгъухэм
адырIэ зэпхыны-
гъэхэмкIэ ыкIи къэ-
бар жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр
МЭЩЛЭКЪО
Саид

ПшъэдэкIыжъ
зыхырэ
секретарыр
НЭПШЭКЪУЙ
Заур

Редакциер
зыхъыгъэр:
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр —
пшъэдэкIыжъ зыхырэ
секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышашыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэlorы-
шIапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Гъэзетым къыхи-
утыхэрэм мышып-
къагъэу къаха-
фэхэрэмкIэ къэзы-
тхыгъэхэм пшъэ-
дэкIыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шлажъэхэрэм-
рэ яеплъыкIэ зете-
мыфэн ылгъэкIышт.
Гъэзетеджэхэм къыт-
фагъэхырэ тхыгъэ-
хэр зэхэтфыхэрэп
ыкIи къэзытхыгъэ-
хэм аIэкIэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1194

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00